

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MICHAŁ JĘDRZEJCZYK

KGP.410.1.1.2024

Krzysztof Hetman
Minister Rozwoju i Technologii

Ministerstwo Rozwoju i Technologii
Plac Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 20 – Gospodarka oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji

*zmienione zgodnie z treścią
uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli Nr 45/2024 z dnia 29 maja 2024 r.*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Plac Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Hetman, Minister Rozwoju i Technologii ¹ , od 13 grudnia 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Marlena Małag, Minister Rozwoju i Technologii ² , od 27 listopada do 13 grudnia 2023 r., Waldemar Buda, Minister Rozwoju i Technologii ³ , od 8 kwietnia 2022 r. do 27 listopada 2023 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontrolerzy	1. Renata Patkowska, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/12/2024 z 11 stycznia 2024 r. 2. Iwona Brzostek, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/14/2024 z 11 stycznia 2024 r. 3. Joanna Zuba, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/19/2024 z 26 stycznia 2024 r. 4. Halina Jabłonowska, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/20/2024 z 26 stycznia 2024 r. 5. Rafał Szymański, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/13/2024 z 11 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str.1-5)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2023 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 20 – Gospodarka oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy o finansach publicznych⁵ (dalej: ufp), w tym:
  - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,

¹ Dalej także: Minister.

² Jw.

³ Jw.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.

- b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 20 – Gospodarka.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Celem kontroli było także dokonanie oceny wykonania w 2023 r. planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji⁶ pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta funduszu. Ocenie podlegały w szczególności:

- planowanie i realizacja przychodów FRPKE,
- planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,
- gospodarowanie wolnymi środkami,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 20 – Gospodarka w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części w części 20 – Gospodarka limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części w części 20 – Gospodarka,
- analiza wykonania planu przychodów FRPKE,
- analiza realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków FRPKE.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.

---

⁶ Dalej: FRPKE lub Fundusz.

III. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 20 – Gospodarka oraz wykonanie planu finansowego na 2023 r. Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wydatki z budżetu państwa i z budżetu środków europejskich zostały dokonane w sposób legalny i celowy. Zrealizowane w 2023 r. wydatki zapewniły wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, wsparcie inwestycji i promocję gospodarki polskiej za granicą oraz sfinansowanie kosztów funkcjonowania Ministerstwa. W toku kontroli wymienionych powyżej obszarów stwierdzono nieprawidłowości, które nie wpłynęły na ocenę ogólną całości działań Ministra. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- opóźnień w zablokowaniu wydatków przeznaczonych na zakup wyposażenia serwerowni i serwerowni w miejscu zapasowym w kwocie 4347,9 tys. zł;
- nierzetelnego procedowania uruchomienia środków z rezerwy celowej na sfinansowanie umowy z Europejską Agencją Kosmiczną;
- nierzetelnego rozpatrywania przez Ministra aneksu do umowy dotacji podmiotowej zawartej z Polską Agencją Inwestycji i Handlu SA na kwotę 7000 tys. zł;
- nierzetelnego przeprowadzenia procesu weryfikacji wniosku Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej⁸ dotyczącego zwiększenia dotacji celowej, na mocy aneksu nr 1, skutkującego udzieleniem dotacji w wysokości nadmiernej o 5000 tys. zł, gdyż nie mogła być ona wykorzystana przez PAK w 2023 r. (ze względu na zbyt krótki okres na przeprowadzenie postępowań przetargowych);
- zbyt późnego wszczęcia postępowania pn. *Przygotowanie i realizacja ogólnopolskiej kampanii informacyjno-promocyjnej w Internecie (w tym w social mediach)*, czego skutkiem było skrócenie terminu składania ofert przez wykonawców, określonego w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁹.

Plan finansowy FRPKE wykonany został prawidłowo. Wydatki Funduszu przeznaczono zgodnie z jego celami na wypłatę rekompensat pieniężnych i pomoc publiczną dla przedsiębiorców z sektorów i podsektorów energochłonnych.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość rocznych sprawozdań budżetowych za 2023 r., sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych oraz sprawozdań FRPKE.

Dysponent części prawidłowo wywiązywał się z obowiązku sprawowania nadzoru, o którym mowa w art. 175 ufp.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

⁷ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁸ Dalej: PAK.

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm. Dalej: upzp.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

W ustawie budżetowej na rok 2023¹¹ zaplanowano dochody w części 20 – Gospodarka w kwocie 44 634,0 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 82 394,0 tys. zł i były wyższe o 84,6% od wielkości planowanej i o 59% niższe od dochodów faktycznie uzyskanych w 2022 r. Różnica między zaplanowaną a zrealizowaną kwotą dochodów wynikała głównie z wyższej niż planowana wpłaty zysku przez Urząd Dozoru Technicznego¹² oraz z wyższej niż szacowano kwoty zwrotów udzielonych dotacji (wraz z należnymi odsetkami) w związku z niespełnieniem przez beneficjentów warunków umowy bądź wypowiedzeniem umowy przez beneficjenta. Wyższe od planowanego wykonanie dochodów wyniknęło też z niecyklicznych zdarzeń trudnych do przewidzenia na etapie planowania dochodów, takich jak zwrot odsetek bankowych od środków na rachunku Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, czy zwrot środków i odsetek dotyczących projektu Gospostrateg¹³.

Głównym źródłem dochodów MRiT w 2023 r. była wpłata zysku przez UDT w kwocie 46 557,5 tys. zł, która stanowiła 56,5% zrealizowanych dochodów. Dochody uzyskano także z wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu w kwocie 21 108,6 tys. zł (25,6% zrealizowanych dochodów) oraz m. in. z wpływów z oprocentowania naliczanego od należności z tytułu udzielonej przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA¹⁴ pomocy publicznej oraz odsetek bankowych od środków na rachunkach dotyczących umów dotacyjnych w kwocie 4839,7 tys. zł (5,9% zrealizowanych dochodów).

Należności pozostałe do zapłaty według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosły 111 742,2 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2022 r. (63 906,4 tys. zł) były wyższe o 42,8%, tj. o 47 835,8 tys. zł. W roku 2023 należności pozostałe do zapłaty w kwocie 53 902,9 tys. zł (48,2% należności) wynikały przede wszystkim z ujętych w księgach rachunkowych Ministerstwa należności z tytułu udzielonej pomocy przedsiębiorcom na podstawie ustawy z dnia 16 lipca 2020 r. o udzieleniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców¹⁵ zgodnie z otrzymanymi decyzjami wydawanymi przez ARP SA. Kwotę 29 819,7 tys. zł, tj. 26,7% należności, stanowiły odsetki od należności z ww. tytułu. Kwotę 16 001,6 tys. zł, tj. 14,3% należności, stanowiły należności z tytułu zwrotu dotacji przekazanej beneficjentom na podstawie ustawy z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji¹⁶.

Zaległości netto na koniec 2023 r. wyniosły 107 867,1 tys. zł i były wyższe od zaległości netto na koniec 2022 r. o 47 364,2 tys. zł, tj. o 43,9%. Wzrost zaległości wynikał przede wszystkim z ujęcia w księgach rachunkowych Ministerstwa należności z tytułu zwrotu pomocy udzielonej przedsiębiorcom na podstawie decyzji ARP SA, których termin zapłaty już upłynął (49,9% zaległości netto).

(akta kontroli str. 793-798, 1278 pliki: 408-410)

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. nastąpił wzrost o 365% należności budżetu państwa z tytułu zwrotu pomocy udzielonej przedsiębiorcom na podstawie ustawy o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców. Zaległości 17 przedsiębiorców (z 29 przedsiębiorców którzy uzyskali pomoc) na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiły 61 998,5 zł, w tym zaległe należności bez odsetek 53 233,9 tys. zł. Na koniec 2022 r. zaległości wynosiły 13 323,1 tys. zł. Zastępca Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej informując¹⁷ o działaniach DIP podejmowanych w celu egzekwowania zaległości objętych ewidencją MRiT

¹¹ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256).

¹² Dalej: UDT.

¹³ Ministerstwo inicjuje i wspiera badania, studia, programy i projekty pilotażowe w zakresie planowania przestrzennego, w tym rewitalizacji, m.in. poprzez realizację projektu Gospostrateg.

¹⁴ Dalej: ARP SA.

¹⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1298.

¹⁶ Dz. U. z 2002 r. nr 41 poz. 363.

¹⁷ Pismo z dnia 24 marca 2024 r. nr DIP-VIII.0810.3.2024.

wyjaśnił m.in., że ww. ustawa jest szczególnym i unikalnym instrumentem, który umożliwia udzielanie pomocy przedsiębiorcom znajdującym się w kryzysie, który oznacza, że nie mogą oni otrzymać wsparcia finansowego na zasadach komercyjnych. Co do zasady, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora DIP, działania egzekucyjne wszczynane są w sytuacji, gdy przedsiębiorca nie spłaca należności, natomiast wszelkie działania związane z rozpatrywaniem wniosku o udzielenie pomocy w ramach innych instrumentów wynikających z ustawy, zostały już zakończone. NIK podziela pogląd Zastępcy Dyrektora DIP, prezentowany w wyjaśnieniu, że w świetle celu ustawy, jakim jest dążenie do przywrócenia rentowności przedsiębiorstw oraz ich powrót na rynek, konieczne jest rozpatrywanie sytuacji poszczególnych przedsiębiorstw w sposób indywidualny z zachowaniem dbałości o interes Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 452-458, 499-504: pliki 256-262)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2023 ustalono wydatki budżetu państwa w części 20 – Gospodarka w kwocie 944 704 tys. zł. W trakcie roku limit wydatków został zwiększony (per saldo) na podstawie decyzji Ministra Finansów¹⁸ oraz nowelizacji ustawy budżetowej o 458 918,1 tys. zł (48,6%), do kwoty 1 403 622,1 tys. zł. Minister w 2023 r. nie dokonywał wpłat na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli str. 948-954)

Zwiększenia wydatków w części 20 – Gospodarka ze środków rezerw celowych

W ciągu roku, na podstawie 22 decyzji ministra właściwego do spraw finansów limit wydatków części 20 zwiększono o środki pochodzące z rezerw celowych w kwocie 458 904,8 tys. zł. W 2023 r. nie korzystano ze środków rezerwy ogólnej. Celem zwiększenia limitu wydatków było sfinansowanie m.in. realizacji misji technologiczno-naukowej Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA) z udziałem polskiego astronauty (292 500,0 tys. zł) oraz udzielenie dotacji celowych dla Polskiej Agencji Kosmicznej¹⁹ w związku z realizacją *Krajowego Programu Kosmicznego – działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023-2027*²⁰ (15 400 tys. zł). Środki z rezerw przeznaczono także na dotację dla ARP SA, która udzielała pomocy finansowej przedsiębiorcom w trudnej sytuacji ekonomicznej podejmującym działania restrukturyzacyjne (120 000 tys. zł)²¹. Środkami z rezerw sfinansowano również realizację programu wieloletniego pn. *Udział Rzeczypospolitej Polskiej w Światowej Wystawie EXPO 2025 w Osace, Kansai w Japonii, w latach 2023-2026* w ramach dotacji dla Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu SA²² (16 500 tys. zł).

Środki z rezerw wykorzystano w kwocie 410 628,1 tys. zł (89,5%). Brak pełnego wykorzystania środków z rezerw celowych wynikał m. in. z wypłacenia wynagrodzeń osobowych i dodatków na poziomie niższym niż planowano (co spowodowane było nieobecnościami pracowników), realizacji szkoleń dla przedsiębiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw z wydatkowaniem mniejszych kwot niż pierwotnie założono, uzyskaniem od wykonawców ofert na wykonanie zadań w kwotach niższych niż szacowano. Na niepełne wykorzystanie przyznanych rezerw wpłynęła również

¹⁸ Dalej: MF.

¹⁹ Dalej: PAK.

²⁰ Program przyjęty przez Ministra Rozwoju i Technologii w dniu 14 września 2023 r. na podstawie Polskiej Strategii Kosmicznej przyjętej uchwałą Nr 6 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2017 r.

²¹ Wsparcie takie przewidziano w ustawie z dnia 16 lipca 2020 r. o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców (Dz. U. z 2020 r. poz. 1298).

²² Dalej: PAIH lub Agencja.

rezygnacja PAK z otrzymania czwartej i piątej transzy dotacji celowej, co PAK uzasadniła unieważnieniem niektórych postępowań ze względu na brak złożonych ofert oraz zbyt krótkim terminem na zrealizowanie w 2023 r. pozostałych planowanych postępowań przetargowych.

Ministerstwo w jednym przypadku wystąpiło do Ministra Finansów z wnioskiem o korektę decyzji przyznającej wsparcie²³. Dla pozostałych środków, które nie zostały w pełni wykorzystane, nie występowało o korekty, ponieważ do dnia, do którego wprowadzenie korekty do decyzji było możliwe, nie wystąpiły jeszcze okoliczności wskazujące na nadmiar środków lub oszczędności na realizowanych zadaniach²⁴. Otrzymane środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Prezes Rady Ministrów nie występował w 2023 r. do kontrolowanego dysponenta części budżetowej z sugestią złożenia wniosku o przyznanie środków z rezerwy ogólnej.

Szczegółowym badaniem objęto pięć wybranych celowo decyzji wprowadzających zmiany do budżetu państwa uruchomionych w łącznej kwocie 304 367,1 tys. zł (66,3% środków przekazanych z rezerw celowych budżetu państwa), z przeznaczeniem na sfinansowanie:

- misji technologiczno-naukowej ESA z udziałem polskiego astronauty na Międzynarodową Stację Kosmiczną (292 500,0 tys. zł)²⁵,
- dotacji celowej dla PAK w związku z realizacją Krajowego Programu Kosmicznego (10 000 tys. zł)²⁶,
- zadań wynikających z Polityki zakupowej państwa²⁷, przyjętej uchwałą nr 6 Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r. (1135 tys. zł)²⁸,
- kosztów realizacji zadań w zakresie wspierania eksportu, które na podstawie art. 15 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców²⁹, od dnia 10 listopada 2022 r. realizowane były przez MRiT (732,1 tys. zł)³⁰.

Szczegółowym badaniem objęto również trzy wybrane celowo decyzje wprowadzające zmiany do budżetu środków europejskich w łącznej kwocie 1631,2 tys. zł³¹. Środki z tych rezerw przeznaczono na sfinansowanie realizacji projektu pn. „TRACKER 2.0” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Celem projektu było m.in. poprawienie funkcjonalności istniejących usług publicznych poprzez stworzenie nowego internetowego publicznego rejestru zezwoleń na obrót towarami wrażliwymi.

NIK nie wnosi uwag w zakresie prawidłowości wydatkowania środków z rezerw celowych. Środki z rezerw zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a wnioski o ich udzielenie były celowe i wynikały z faktycznych potrzeb.

Minister Rozwoju i Technologii podpisał w dniu 4 sierpnia 2023 r. umowę z ESA, na realizację misji technologiczno-naukowej na Międzynarodowej Stacji Kosmicznej z udziałem polskiego astronauty, która to umowa zobowiązywała stronę polską do pokrycia całkowitych kosztów tej misji. W ocenie NIK procedura uruchomienia

²³ Wniosek o korektę dotyczył decyzji MF/FG4.4143.3.73.2023.MF.1682 z 30 maja 2023 r.

²⁴ Korekty można było wprowadzać do dnia 15 października dla rezerw przyznanych na podst. art. 154 ust. 1 upf oraz do 24 listopada dla korekt rezerw przeznaczonych na realizację programów operacyjnych.

²⁵ Decyzja znak MF/FG4.4143.3.108.2023.MF.3218 oraz MF/FG4.4143.3.109.2023.MF.3220 z dnia 14 sierpnia 2023 r.

²⁶ Decyzja znak MF/FG4.4143.3.127.2023.MF.4228 z dnia 6 października 2023 r.

²⁷ Polityka zakupowa państwa to dokument o charakterze średniookresowej strategii przyjmowany raz na 4 lata w formie uchwały Rady Ministrów. Pierwsza Polityka zakupowa państwa, uchwalona 11 stycznia 2022 r., obejmuje lata 2022-2025.

²⁸ Decyzja znak MF/FG4.4143.3.156.2023.MF.5393 z dnia 13 października 2023 r.

²⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2185.

³⁰ Decyzja znak MF/FG4.4143.3.7.2023.MF.300 z dnia 17 lutego 2023 r.

³¹ Decyzje znak IP6.972.76.2023.IHGS z dnia 12 kwietnia 2023 r., IP6.972.307.2023.GUJZ z dnia 17 października 2023 r. oraz IP6.972.461.2023.GUJZ z dnia 15 listopada 2023 r.

środków z rezerwy celowej budżetu państwa na realizację umowy z ESA była realizowana nierzetelnie i w sposób opieszwały.

Opis nieprawidłowości przedstawiony jest w końcowej części tego punktu wystąpienia – *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 511-629, 667-792, 803-822, 827-831, 841-851, 1278 pliki: 2-31, 102-254, 385-407, 415-429, 509-532)

Blokady wydatków budżetu państwa (BP) i budżetu środków europejskich (BSE) w części 20 – Gospodarka

W 2023 r. na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 ufp Minister Rozwoju i Technologii podjął łącznie 21 decyzji o blokadzie środków planowanych na wydatki na łączną kwotę 113 990,0 tys. zł. W tym 19 blokad na kwotę 107 760,2 tys. zł dotyczyło wydatków budżetu państwa, a dwie blokady na kwotę 6229,8 tys. zł dotyczyły wydatków budżetu środków europejskich. Nie wystąpiły przypadki blokowania wydatków w trybie określonym art. 179 ufp. Szczegółowym badaniem objęto dwie decyzje dobrane w sposób celowy³², w wyniku których zablokowano wydatki w łącznej kwocie 52 437,1 tys. zł (46% kwoty zablokowanych wydatków).

Decyzją z dnia 21 grudnia 2023 r.³³ Minister zablokował wydatki budżetu państwa w kwocie 46 690,4 tys. zł w związku z niższym zapotrzebowaniem na środki na realizację programu wieloletniego pn. *Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030*³⁴. Decyzja wynikała z rozwiązania z końcem roku umowy wsparcia z jednym z przedsiębiorców uczestniczących w Programie, a co za tym idzie niewypłaceniem założonej kwoty dotacji oraz niepodpisaniem umów dotacyjnych z pięcioma innymi przedsiębiorcami i przesunięciem harmonogramu wypłaty wsparcia³⁵. Negocjacje w sprawie kształtu tych umów kontynuowane miały być w kolejnym roku. Decyzję o zablokowaniu środków podjęto bez zbędnej zwłoki.

Decyzją z dnia 8 grudnia 2023 r.³⁶ Minister zablokował wydatki majątkowe w paragrafach 6050 *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych* oraz 6060 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych* klasyfikacji budżetowej w łącznej kwocie 5 746,6 tys. zł.

W paragrafie 6050 wydatki w łącznej kwocie 1241,5 tys. zł zablokowano w związku z uzyskaniem niższej ceny na realizację modernizacji instalacji elektrycznej niż szacowana, a także m.in. w związku z odstąpieniem wybranego wykonawcy od podpisania umowy na wymianę instalacji odgromowej.

W paragrafie 6060 klasyfikacji budżetowej zablokowano wydatki w łącznej kwocie 4505,1 tys. zł w związku z niezrealizowaniem wszystkich zaplanowanych zakupów w ramach dwóch zadań inwestycyjnych, tj. zadania dotyczącego budowy i rozwoju systemów teleinformatycznych MRiT oraz zadania dotyczącego zakupu wyposażenia serwerowni i serwerowni w miejscu zapasowym.

W związku z trudnościami w wyborze technologii kompatybilnej z różnymi aplikacjami utrzymywanymi w Ministerstwie, budowa i rozwój systemów teleinformatycznych nie zostały sfinalizowane w roku 2023 i założono ich kontynuację w kolejnym roku. Nie stwierdzono opóźnień w podjęciu decyzji o zablokowaniu wskazanych wydatków w kwocie 157,2 tys. zł.

³² Decyzje wybrano na podstawie osądu kontrolera i przeprowadzonej analizy ryzyka uwzględniającej m. in. terminy oraz kwoty dokonanych blokad.

³³ DBF-I.3110.12.15.2023.

³⁴ Dalej: Program.

³⁵ Dotacje w Programie wypłacane były przedsiębiorcom, którzy podpisali umowy o udzielenie pomocy publicznej i w założonych terminach przedkładali do MRiT roczne sprawozdania z poniesionych na inwestycje wydatków. Wydatki te mogły być ponoszone jeszcze przed podpisaniem umowy z MRiT. W związku z powyższym pomimo przedłużających się negocjacji co do kształtu tych umów pięć spółek po podpisaniu umowy nawet pod koniec roku mogło złożyć odpowiednie sprawozdanie i ubiegać się o wypłatę pomocy przed końcem roku 2023.

³⁶ DBF-I.3110.12.9.2023.

W ramach zadania dotyczącego wyposażenia serwerowni i serwerowni w miejscu zapasowym odpowiedzialne za realizację tego zadania Biuro Informatyki³⁷ podejmowało działania związane z szacowaniem ceny zakupu systemu firewall oraz urządzeń sieciowych, a dla dostawy urządzeń serwerowych procedowano także wnioski o wszczęcie postępowania przetargowego. Z uwagi na ryzyko niezrealizowania tego zamówienia do końca 2023 r. BI odstąpiło od kontynuowania procedury przetargowej. W dniu 23 listopada 2023 r. BI wnioskowało o blokadę środków w kwocie 4847,9 tys. zł. Minister 8 grudnia 2023 r. zablokował przedmiotowe wydatki. Finalnie zablokowana kwota na tym zadaniu była niższa o 500 tys. zł, ponieważ środki zostały zaangażowane na inne zadanie realizowane przez Departament Gospodarki Cyfrowej. W ocenie NIK uwzględniając minimalne terminy dla realizacji zamówień w ramach zadania wyposażenia serwerowni i serwerowni w miejscu zapasowym oraz zakładane terminy realizacji tych zamówień dysponent części z opóźnieniem zablokował wydatki w kwocie 4347,9 tys. zł.

Opis nieprawidłowości przedstawiony jest w części *Stwierdzone nieprawidłowości* tego punktu wystąpienia.

(akta kontroli str. 630-657, 664-666, 799-798, 823-826, 839-840, 1278 pliki: 430-433, 436-499, 504-508)

Zobowiązania

Zobowiązania niewymagalne na koniec 2023 r. wyniosły 10 818,8 tys. zł i były wyższe o 18,6% w porównaniu ze stanem na koniec 2022 r. (8808,7 tys. zł). Obejmowały one głównie zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych (7797,5 tys. zł). Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych zostały uregulowane w I kwartale 2023 r.

Na koniec 2023 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 892-898, 948-954)

Wykonanie wydatków budżetu państwa w 2023 r.

Wydatki budżetu państwa w części 20 – Gospodarka zostały zrealizowane w kwocie 1 256 784,6 tys. zł, co stanowiło 89,5% planu po zmianach. O niższym niż planowano wykonaniu wydatków po zmianach zdecydował głównie zwrot dotacji po 31 grudnia 2023 r. w kwocie 12 028,8 tys. zł przez ARP SA.

Według grup ekonomicznych największe były wydatki bieżące, które zrealizowano w kwocie 719 240,6 tys. zł (98,3% planu po zmianach). Wydatki w pozostałych grupach wyniosły:

1. Wydatki majątkowe w kwocie 318 431,9 tys. zł (87,9% planu). Plan po zmianach na 2023 rok wynoszący 362 337,0 tys. zł obejmował również wydatki zablokowane w wysokości 39 607,2 tys. zł. Z uwzględnieniem tego faktu wykonanie wyniosłoby 98,8%.
2. Dotacje w kwocie 197 838,3 tys. zł (69,3% planu). Niższe wykonanie dotacji wynikało głównie z powodu przekazania Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości pod nadzór Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej, a co za tym idzie braku realizacji dotacji podmiotowej w ramach limitu budżetu części 20.
3. Współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w kwocie 16 328,5 tys. zł (90,9% planu). Plan po zmianach na 2023 rok wynoszący 17 962,1 tys. zł, obejmował również wydatki zablokowane w wysokości 378,0 tys. zł. Z uwzględnieniem kwoty blokad wykonanie wyniosłoby 93,0%.
4. Świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 4945,3 tys. zł (82,2% planu). Niepełne wykonanie wynikało głównie z pozostawienia w planie placówek

---

³⁷ Dalej: BI.

zagranicznych rezerwy środków na różnice kursowe przy przeliczaniu na koniec roku wydatków z tytułu dodatków służby zagranicznej.

(akta kontroli str. 908-911,1267-1277)

Celem priorytetowym działalności finansowanej z części 20 – Gospodarka przyjętym w budżecie państwa w układzie zadaniowym do realizacji w 2023 r. był, tak jak i w roku poprzednim, wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki realizowany w ramach pięciu podzadań zadania 6.1 *Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*. Mierniki w planie działalności były tożsame z miernikami budżetu zadaniowego. Dla tak określonego zadania przyjęto dwa mierniki:

- produktywność siły roboczej (w %). Wielkość docelową miernika określono na nie mniej niż 3%. Osiągnięto szacunkowo około 2,3%³⁸. O niższym wykonaniu planowanych wydatków i miernika zdecydowały: niższa niż szacowano aktywność w otoczeniu polskiej gospodarki wpływająca na wolniejszy wzrost polskiego PKB, inflacja i niepewność spowodowana wojną w Ukrainie, a także polityka monetarna podejmowana w odpowiedzi na pierwszy z wymienionych czynników.
- PKB per capita (w relacji do UE-27) z miernikiem wyrażonym w %. Wielkość docelową miernika określono na nie mniej niż 75%. Osiągnięto 77,5%.

Na realizację celu wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki przeznaczono ogółem kwotę 1 149 562 tys. zł z BP i BŚE, tj. 88,8% planu w układzie zadaniowym w kwocie 1 294 854,4 tys. zł.

Na realizację celu związanego z wycofaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski na dotacje celowe dla gmin przekazano z BP kwotę 1964 tys. zł. Przyjęty dla tego celu miernik – poziom aktualizacji przez jednostki samorządu terytorialnego danych w Bazie Azbestowej wyrażony w % planowano w wielkości 80%, a wykonano w 87%. Aktualność danych w tej bazie pozwala MRiT uzyskać rzetelne informacje m.in. o unieszkodliwionych oraz pozostałych do unieszkodliwienia odpadach azbestowych.

(akta kontroli str. 48-67, 460-461, 471-473)

Badanie dotacji udzielonych z budżetu państwa w 2023 r.

Objęte badaniem wydatki 2023 r. na dotacje (uwzględniające zwroty dotacji) wyniosły 89 185,2 tys. zł (17,2% wydatków na dotacje i 7,1% wydatków budżetu w części 20). Szczegółową kontrolą objęto trzy dotacje udzielone przez dysponenta części 20 – Gospodarka w łącznej kwocie 93 000,0 tys. zł.

Pierwszą badaną dotacją była dotacja podmiotowa dla PAIH, na dofinansowanie działalności bieżącej związanej z realizacją zadań Agencji, w kwocie 44 378,7 tys. zł. Dotacja ta na mocy umowy pierwotnej³⁹ przyznana w kwocie 37 378,7 tys. zł, zwiększona została o kwotę 7000 tys. zł, na mocy podpisanego w dniu 23 listopada 2023 r. aneksu nr 1, do kwoty 44 378,7 tys. zł. Wniosek o zwiększenie kwoty dotacji⁴⁰ zakładał zwiększenie wydatków na usługi transportowe, usługi teleinformatyczne, usługi poligraficzne, usługi monitoringu, usługi związane z rekrutacją pracowników (w łącznej kwocie 2689,0 tys. zł) oraz wypłatę wynagrodzeń wraz z pochodnymi w kwocie 4311,0 tys. zł. Pomimo dokonywanych przez PAIH korekt przedmiotowego wniosku, w ocenie pracowników Departamentu Rozwoju Inwestycji⁴¹ odpowiedzialnych za nadzór nad umowami zawieranymi z PAIH, składane przez Agencję wnioski o zwiększenie dotacji podmiotowej nie posiadały dostatecznego uzasadnienia merytorycznego, a dane przekazywane przez Spółkę były niespójne. Wskazywano w szczególności, iż w umowie pierwotnej (z dnia 30 czerwca 2023 r.) wzrost wysokości dotacji w kategorii wynagrodzenia o 40,1% w stosunku do 2022 r.,

³⁸ Dane mogą być uaktualnione w 2024 r.

³⁹ Umowa dotacji nr II/35/P/50005/2580/23/DRI podpisana 30 czerwca 2023 r.

⁴⁰ Wniosek z dnia 4 sierpnia 2023 r.

⁴¹ Dalej: DRI.

uwzględniał planowane zatrudnienie nowych pracowników, co skutkowało miało zwiększeniem zatrudnienia do poziomu 302 etatów do końca 2023 r. W złożonej (w dniu 28 sierpnia 2023 r.) aktualizacji wniosku zakładającego zwiększenie dotacji podmiotowej o 7000 tys. zł wskazano, że Agencja zatrudniać będzie pracowników na 290 etatach (tj. o 12 etatów mniej niż założono w umowie pierwotnej). W kolejnym uzupełnieniu wniosku (z dnia 18 października 2023 r.) PAIH wskazała, że do końca 2023 r. (przy założeniu otrzymania przez Agencję podwyższenia kwoty dotacji o 7000 tys. zł), zatrudnienie w PAIH wyniesie 330 pracowników (zwiększenie zatrudnienia o 28 nowych pracowników stosunku do umowy pierwotnej), przy czym wg stanu na 30 września 2023 r. zatrudnienie wynosiło 293 etaty. Zwiększenie dotacji na wynagrodzenia z pochodnymi o 4311,0 tys. zł powodowało wzrost środków na ten cel w stosunku do roku 2022 o 61%. Złożone sprawozdanie z wykonania środków dotacji w III kwartale wskazywało wykorzystanie środków na wynagrodzenia w wysokości 26 668,6 tys. zł, co stanowiło 89% środków przeznaczonych na wypłatę wynagrodzeń zaplanowanych na cały 2023 r. Pozostałe do wydatkowania środki w kwocie 3 331,4 tys. zł nie pokrywały zapotrzebowania PAIH na wypłatę wynagrodzeń w IV kwartale 2023 r. Po otrzymaniu w dniu 21 listopada 2023 r. kolejnej wersji wniosku PAIH o zwiększenie dotacji podmiotowej, ówczesny Minister Rozwoju i Technologii poinformowany został przez Zastępcę Dyrektora DRI⁴² o fakcie, iż PAIH złożyła podpisany aneks nr 1 do zawartej z MRiT umowy dotacji podmiotowej nr II/35/P/50005/2580/23/DRI. Zgodnie z treścią notatki – przedmiotowy aneks został podpisany przez PAIH. W notatce zawarto ponadto informację, że aneks zakłada zwiększenie finansowania dotacji podmiotowej dla Agencji w 2023 r. o kwotę 7 000 tys. zł. W notatce nie zawarto jednakże jednoznacznej rekomendacji w zakresie oceny merytorycznej złożonego wniosku i tym samym zasadności zwiększenia dotacji podmiotowej dla PAIH.

Ówczesny Minister Rozwoju i Technologii⁴³ w złożonych wyjaśnieniach wskazał, że PAIH z początkiem 2023 r. został pozbawiony kwoty 7 000 tys. zł, w związku z czym jego zdaniem, podpisanie odpowiedniego aneksu zwiększającego łączną kwotę dotacji było możliwe w sytuacji, w której dokumentacja będzie odpowiadała wszelkim wymogom formalnym i będzie to pozostawać w zgodzie z powszechnie obowiązującymi przepisami. W wyjaśnieniach zaznaczył, że jako minister rozwoju i technologii był odpowiedzialny, aby PAIH nie zabrakło środków na bieżącą działalność, a uwagi DRI odnosiły się do jakości dokumentów przedstawianych przez PAIH a nie zasadności dotacji. Dodał również, że przygotowani w tym zakresie zajmowały się odpowiednie departamenty PAIH i MRiT, natomiast przedłożenie przedmiotowego aneksu do podpisu, było w praktyce uzgodnieniem stanowisk.

W ocenie NIK nie można podzielić poglądu, wyrażonego w cytowanych wyjaśnieniach, że PAIH z początkiem roku została pozbawiona kwoty 7 000 tys. zł i w związku z tym dotacja udzielona została „aby nie zabrakło środków na bieżącą działalność”.

Należy podkreślić, iż PAIH otrzymała w 2023 r. dwie dotacje: podmiotową – na dofinansowanie działalności bieżącej związanej z realizacją zadań Agencji, w kwocie 37 378,7 tys. zł (przed zwiększeniem kwoty dotacji na mocy aneksu nr 1), oraz dotację celową udzieloną na merytoryczną działalność, polegającą na realizacji promocji polskiej gospodarki⁴⁴ w kwocie 29 626,3 tys. zł.

Minister Finansów, w dniu 2 grudnia 2022 r. zwrócił się m.in. do MRiT o przedstawienie propozycji zmniejszeń o 5% wydatków ujętych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2023. W odpowiedzi MRiT wskazał propozycję zmniejszenia wydatków m.in. w części 20. Zmniejszenie to dotyczyło środków w wysokości

⁴² Notatka Pani Katarzyny Jastrzemskiej z dnia 23 listopada 2023 r.

⁴³ Wyjaśnienia złożone przez Waldemara Budę, z dnia 4 marca 2024 r., Ministra Rozwoju i Technologii w okresie od 8 kwietnia 2022 r. do 27 listopada 2023 r., obecnie Posła na Sejm RP.

⁴⁴ W związku z art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o wykonywaniu zadań z zakresu promocji polskiej gospodarki przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu Spółka Akcyjna (Dz. U. z 2022 r. poz. 1985).

7000 tys. zł pierwotnie zaplanowanych na dotację celową dla PAIH. Nie można zatem uznać, iż pozbawienie PAIH w ramach pięcioprocentowych oszczędności środków zaplanowanych na dotację celową (na wykonywanie zadań merytorycznych, związanych z promocją polskiej gospodarki) mogło być zrekompensowane wydatkowaniem tych środków w ramach dotacji podmiotowej, której podwyższenie ukierunkowane było głównie na podwyższenie wynagrodzeń pracowników (o kwotę 4 311,0 tys. zł), co według wyjaśnień ówczesnego Ministra Rozwoju i Technologii „było konieczne i uzasadnione”, gdyż przeznaczenie tych środków finansowych nie było tożsame.

W ocenie NIK należy podzielić pogląd wyrażony w wyjaśnieniu Dyrektora⁴⁵ Departamentu Rozwoju Inwestycji, iż w ocenie pracowników DRI odpowiedzialnych za nadzór nad umowami zawieranymi z PAIH, składane przez Agencję wnioski o zwiększenie dotacji podmiotowej były w części dotyczącej środków na wynagrodzenia merytorycznie nieuzasadnione, a dane przekazywane przez Spółkę niespójne. W efekcie oceny wniosków pracownicy DRI przygotowali notatki wewnętrzne, w których informowali, że składane przez Agencję wnioski powinny zostać rozpatrzone negatywnie. Pomimo zgłoszonych zastrzeżeń, ostatecznie podjęto decyzję o zwiększeniu dotacji podmiotowej przyznanej PAIH w 2023 r. W efekcie, zawarty został aneks nr 1 do umowy dotacji podmiotowej, zgodnie z którym dotacja została zwiększona o 7000 tys. zł.

Opis nieprawidłowości przedstawiony jest w części *Stwierdzone nieprawidłowości* tego punktu wystąpienia.

Drugą badaną dotacją była dotacja celowa na sfinansowanie działalności PAIH w zakresie wspierania w 2023 r. rozwoju gospodarczego Polski poprzez działania zwiększające napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz promocję gospodarki w kwocie, według planu po zmianach, 29 621,3 tys. zł. Wykonanie w wysokości 27 671,0 tys. zł stanowiło 93,4% planu po zmianach. Kwota niewykorzystanych środków w wysokości 1 950,3 tys. zł została do końca stycznia 2024 r. zwrócona na rachunek MRiT. Umowę dotacji celowej Minister zawarł z PAIH w dniu 30 czerwca 2023 r.

Ze środków otrzymanej dotacji PAIH realizowała cztery podzadania:

- przygotowanie informacji i materiałów o rynkach zagranicznych i polskiej ofercie eksportowej;
- zapewnienie działalności zagranicznych biur handlowych Agencji;
- obsługa polskich eksporterów i inwestorów za granicą oraz pozyskiwanie zagranicznych inwestorów zainteresowanych lokowaniem inwestycji w Polsce;
- obsługa zapytań przedsiębiorców zagranicznych przez zagraniczne biura handlowe.

Zadania te obejmowały działania proeksportowe, proinwestycyjne, ukierunkowane na: promocję polskich branż, wspieranie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych, polskich inwestycji za granicą oraz polskich inwestycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W załączniku nr 3 do umowy określone zostały wskaźniki monitorowania realizacji celów zadania głównego.

Według niez zaakceptowanego na dzień zakończenia czynności kontrolnych⁴⁶ sprawozdania PAIH za 2023 r. realizacja wskaźników zadania: *Promocja eksportu polskich przedsiębiorców, promocja polskich branż, wspieranie polskich inwestycji za*

⁴⁵ Wyjaśnienia Dyrektora Departamentu Rozwoju Inwestycji – Dariusza Niecia z dnia 14 lutego 2024 r., znak DRI-VIII.0810.1.2024.

⁴⁶ Na dzień 25 marca 2024 r.

granicą, promocja Polski jako atrakcyjnej lokalizacji dla inwestycji zagranicznych przedstawia się następująco:

1. Liczba kontraktów eksportowych podpisanych dzięki wsparciu Agencji: docelowa wartość wskaźnika 330 szt., wykonanie 490, tj. 148,5%;
2. Liczba polskich projektów inwestycyjnych zakończonych pozytywną decyzją inwestycyjną: docelowa wartość wskaźnika 25 szt., wykonanie 70, tj. 280%;
3. Liczba usług wsparcia zrealizowanych przez Agencję na rzecz polskich przedsiębiorców: plan 17 000 szt., wykonanie 22 971 usług, tj. 135,1%;
4. Liczba obsłużonych przedsiębiorców zagranicznych w zakresie udzielania informacji o Polsce: docelowa wartość wskaźnika 1400 szt., wykonanie 1733, tj. 123,8%.

W sprawozdaniu wskazano ponadto, że realizacja podzadania „łączna wartość kontraktów eksportowych podpisanych dzięki wsparciu Agencji i zagranicznych biur handlowych” wyniosła 168 800 tys. zł, natomiast łączna wartość polskich inwestycji za granicą rozpoczętych dzięki wsparciu Agencji i zagranicznych biur handlowych wyniosła 90 000 tys. zł.

PAIH przedstawiła w terminie określonym umową (do 29 lutego 2024 r.) sprawozdanie roczne z realizacji umowy, uwzględniające sprawozdanie za czwarty kwartał 2023 r. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych Minister nie zaakceptował sprawozdania rocznego PAIH za 2023 r. Zgodnie z postanowieniami umowy o dotację celową, termin zgłoszenia przez Ministra uwag do sprawozdania rocznego upływa w dniu 2 maja 2024 r.⁴⁷

Trzecią badaną dotacją była dotacja celowa udzielona Polskiej Agencji Kosmicznej. Minister zawarł z PAK umowę o dotację celową⁴⁸, na łączną kwotę 24 000 tys. zł, na mocy której powierzył Agencji realizację projektów w ramach

- a) Wykonania następujących celów szczegółowych Polskiej Strategii Kosmicznej, przyjętej uchwałą Nr 6 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia Polskiej Strategii Kosmicznej (M. P. poz. 203):
  - „Rozbudowa zdolności w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa z wykorzystaniem technologii kosmicznych i technik satelitarnych”;
  - „Wzrost konkurencyjności polskiego sektora kosmicznego i zwiększenie jego udziału w obrotach europejskiego sektora kosmicznego”;
  - „Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju sektora kosmicznego w Polsce”;
  - „Budowa kadr dla potrzeb polskiego sektora kosmicznego”;
- b) zadań ujętych w dokumencie *Krajowy Program Kosmiczny – działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023 – 2027*.

Dotacje na realizację zadań wynikających z Polskiej Strategii Kosmicznej przekazano w łącznej kwocie 19 000 tys. zł, z czego wykorzystano 17 135,5 tys. zł (90,2% planu po zmianach). Niewykorzystane środki (w kwocie 1 864,5 tys. zł) zostały terminowo zwrócone na rachunek MRiT.

Pierwotna kwota zawarta w umowie dotacji celowej (14 000 tys. zł) w ciągu roku podwyższona została na mocy aneksu nr 1 o kwotę 10 000 tys. zł do kwoty 24 000 tys. zł. Podwyższenie związane było z zatwierdzeniem przez Ministra Rozwoju i Technologii w dniu 14 września 2023 r. dokumentu *Krajowy Program Kosmiczny – działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023-2027*. Dodatkowe środki

⁴⁷ Zgodnie z § 6 ust. 5 umowy nr II/44/P/50005/2830/22/DRI, Minister akceptuje bądź odmawia akceptacji sprawozdań przedkładanych przez PAIH, w terminie do 60 dni od dnia ich otrzymania.

⁴⁸ Umowa z 20 kwietnia 2023 r. nr II/30/P/15080/6202/23/DIP aneksowana w dniu 18 października 2023 r. oraz 11 grudnia 2023 r.

uruchomione zostały na początku października 2023 r.⁴⁹ z rezerwy celowej. Pismem z dnia 4 grudnia 2023 r.⁵⁰ Prezes PAK poinformował, iż agencja nie będzie wnioskować o przekazanie ostatnich dwóch transzy w łącznej wysokości 5000 tys. zł. W przedstawionym w piśmie uzasadnieniu Prezes PAK wskazał, że środki dotacji przekazane zostały w dniu 20 października 2023 r., co „uniemożliwiło wszczęcie postępowań przetargowych, których termin realizacji byłby adekwatny do przedmiotu poszczególnych zamówień oraz spowodowało konieczność unieważnienia niektórych postępowań z uwagi na brak ofert, rozumiany jako rezygnacja potencjalnych wykonawców z udziału w przetargach”.

W wyjaśnieniach Zastępcy Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej MRiT⁵¹ złożonych na okoliczność możliwości przeprowadzenia przez PAK postępowań przetargowych po podpisaniu w dniu 18 października 2023 r. aneksu nr 1 do umowy, i w konsekwencji przekazania PAK środków dotacji w drugiej połowie października 2023 r., wskazano, że w ramach przeprowadzonej analizy otrzymanych dokumentów nie stwierdzono uchybień w zakresie właściwości Departamentu, ani informacji wskazujących na ograniczone możliwości wykonania zadań ujętych we wniosku. W uzupełnieniu wyjaśnień⁵² stwierdzono, że PAK nie zgłaszała do ministra właściwego do spraw gospodarki potencjalnych zagrożeń w realizacji zadań związanych z planowanym przez PAK przeprowadzeniem procedury przetargów w ramach przedłożonego 3 października 2023 r. wniosku o aneks nr 1. Natomiast departament merytoryczny MRiT, w momencie podpisywania aneksu nr 1 do umowy dotacji celowej, dysponował wiedzą w zakresie swojej właściwości, tj. sprawowanego nadzoru merytorycznego nad PAK (prowadzącą samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego), a jego analiza przeprowadzona została pod względem zgodności w zakresie merytorycznym z dokumentem *Krajowy Program Kosmiczny – działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023-2027*.

W ocenie NIK podstawą prowadzenia rzetelnej i racjonalnej gospodarki finansowej, niezależnie od merytorycznej oceny składanych wniosków o przyznanie dotacji, powinna być również analiza prowadzona pod kątem faktycznych możliwości wykorzystania środków w trakcie roku budżetowego. Zdaniem NIK oceny możliwości wydatkowania środków należy dokonywać w szczególnych sytuacjach uruchamiania środków z rezerw celowych, zwłaszcza jeśli uruchomienie tych środków przypada na ostatni kwartał roku.

Opis nieprawidłowości przedstawiony jest w części *Stwierdzone nieprawidłowości* tego punktu wystąpienia.

(akta kontroli str. 1228-1242, 1267-1277)

Wydatki części 20 na działania promocyjne i reklamowe prowadzone przez MRiT

W Ministerstwie zadania z zakresu promocji i reklamy realizowane były przez Biuro Komunikacji⁵³, Departament Gospodarki Cyfrowej⁵⁴, Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej⁵⁵ oraz DRI, których prace podlegały nadzorowi Ministra. Przydział zadań i nadzór wynikały z regulaminów organizacyjnych i zakresów działań⁵⁶ wyżej wymienionych komórek organizacyjnych. W 2023 r.

⁴⁹ Decyzją Ministra Finansów z dnia 6 października 2023 r. znak: MF/FG4.4143.3.127.2-23.MF.4228 o uruchomieniu środków z części 83 – Rezerwy celowe, poz. 56 – Rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania.

⁵⁰ Pismo znak BO.3120.10.2023 skierowane do Zastępcy Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej MRiT.

⁵¹ Wyjaśnienia Zastępcy Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej z dnia 26 lutego 2024 r., znak: DIP-VIII,0810.1.2024.

⁵² Wyjaśnienia Zastępcy Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej z dnia 15 marca 2024 r.

⁵³ Dalej: BK lub Biuro.

⁵⁴ Dalej: DGC.

⁵⁵ Dalej: DHM.

⁵⁶ Wewnętrzny regulamin organizacyjny BK z 11 sierpnia 2022 r., 16 stycznia 2023 r. i 14 lutego 2023 r., DGC z 23 lutego 2023 r. i 25 marca 2023 r., DHM z 5 grudnia 2022 r. i 25 lipca 2023 r., DRI z 8 marca 2022 r., 22 lutego 2023 r. i 17 sierpnia 2023 r.

działania realizowane przez BK podlegały koordynacji i nadzorowi bezpośrednio przez Ministra Rozwoju i Technologii. Ponadto działania promocyjne realizowane przez Biuro na rzecz innych komórek organizacyjnych, na każdym etapie były uzgadniane z komórkami organizacyjnymi i w tym zakresie podlegały koordynacji właściwego członka kierownictwa MRiT. Natomiast działania realizowane bezpośrednio przez inne komórki organizacyjne podlegały nadzorowi właściwego członka kierownictwa Ministerstwa.

Podstawę działań z zakresu promocji i reklamy stanowił plan działalności Ministra na rok 2023, sporządzony zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 września 2010 r. w sprawie planu działalności i sprawozdania z jego wykonania*⁵⁷ na podstawie art. 70 ufp⁵⁸, oraz projekty i programy realizowane w ramach właściwości Ministra. Ponadto BK występowało do komórek organizacyjnych Ministerstwa o podanie informacji o planowanych działaniach informacyjnych i promocyjnych oraz stopniu udziału w nich Biura. Na podstawie tych informacji oraz wytycznych kierownictwa resortu BK planowało i podejmowało działania informacyjne, edukacyjne oraz promocyjne dotyczące obszaru gospodarki.

Działania promocyjne były finansowane w ramach środków będących w dyspozycji komórek organizacyjnych Ministerstwa i były podejmowane na podstawie potrzeb tych komórek oraz potrzeb kierownictwa MRiT. Cele, narzędzia, odbiorcy oraz zamierzone efekty poszczególnych działań planowane były indywidualnie dla każdego działania.

W przypadku działań prowadzonych przez BK przy analizie potrzeb przeprowadzenia działań promocyjnych stosowano następującą ścieżkę postępowania: komórka organizacyjna Ministerstwa sygnalizowała potrzebę przeprowadzenia działań, następnie dokonywano jej analizy pod kątem zakresu i terminu przeprowadzenia działań. Po uzyskaniu akceptacji przez komórkę organizacyjną, BK przystępowało do realizacji działań. Po zakończeniu działań dokonywano ocen na podstawie analizy raportów od wykonawców. Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny MRiT⁵⁹, planując celowość oraz zakres działań Ministerstwo brało pod uwagę m.in. wejście w życie poszczególnych regulacji prawnych oraz konieczność poinformowania społeczeństwa o tym fakcie, konieczność poinformowania o wynikających z nowych przepisów prawa możliwościach skorzystania z wprowadzanych ułatwień lub nałożeniu nowych obowiązków, priorytetowe oraz najnowsze działania realizowane przez Ministerstwo. Ponadto działania Ministerstwa dostosowywane były do bieżących potrzeb wynikających z dynamicznie zmieniającego się otoczenia i z konieczności reakcji na zdarzenia niezależne od działań Ministerstwa.

Ministerstwo monitorowało efekty prowadzonych działań poprzez bieżący nadzór oraz analizę przedkładanych przez wykonawców raportów. MRiT realizowało działania promocyjne głównie w ramach zawartych umów ramowych. W przypadku działań promocyjnych realizowanych poza umowami ramowymi, Ministerstwo zgodnie z obowiązującymi w MRiT zasadami udzielania zamówień publicznych, dokonywało analizy rynku. Zgodnie z treścią § 1 ust. 1 zarządzenia Nr 25 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych, zarządzenie określało zasady i tryb udzielania zamówień publicznych w MRiT, w szczególności zasady planowania, przygotowania i udzielania zamówień oraz organizację, tryb i zakres pracy komisji przetargowej, jak również zasady uzgadniania i zawierania umów w sprawach zamówień, nadzoru nad ich realizacją oraz dokonywania odbioru ich przedmiotów. Regulacje w zakresie dokonywania zakupów i zawierania umów w sprawach zamówień, do których nie stosuje się przepisów upzp zawarte zostały

⁵⁷ Dz. U. Nr 187, poz. 1254.

⁵⁸ Sprawozdanie z wykonania planu działalności, zgodnie z art. 70 ust. 3 ufp minister kierujący działem sporządza do końca kwietnia każdego roku za poprzedni rok w zakresie kierowanych przez niego działów administracji rządowej.

⁵⁹ Pismo z 13 lutego 2024 r. znak: DKT-IV.0810.2.2024.

w rozdziale 8 wyżej wymienionego zarządzenia. Zgodnie z jego § 27, postępowania zakupowe przygotowują i przeprowadzają komórki merytoryczne, z zachowaniem zasad przejrzystości, uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców oraz bezstronności.

W Ministerstwie nie był prowadzony w 2023 r. rejestr zadań promocyjno-reklamowych.

Ministerstwo w 2023 r. w ramach zrealizowanych przez BK, DGC oraz DHM i DRI kampanii reklamowych i promocyjnych poniosło wydatki w wysokości 3889,3 tys. zł (odpowiednio 2389,8 tys. zł, 823,0 tys. zł i 676,5 tys. zł DHM i DRI), co stanowiło 0,3% całości wydatków w części (1 256 784,6 tys. zł). Wydatki na ten cel zwiększyły się w porównaniu do roku 2022 r. o 12,2%, z kwoty 3467,4 tys. zł.

Zrealizowane przez Ministerstwo kampanie promocyjno-reklamowe dotyczyły m.in. promocji polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych, promocji polskich stref inwestycyjnych, polityki zakupowej państwa przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r.⁶⁰ w zakresie wzmocnienia potencjału małych i średnich przedsiębiorstw poprzez szersze ich zaangażowanie w rynek zamówień publicznych, przedsięwzięcia zrealizowanego w ramach projektu e-Doręczenia i Innopoint – kompleksowej usługi informacyjnej w zakresie oferty w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki.

Wyżej wymienione działania realizowane były przy współpracy z wykonawcami zewnętrznymi w ramach zawartych umów. Szczegółowe badanie wydatków na działalność promocyjno-reklamową przeprowadzono na dobranej w sposób celowy⁶¹ próbie wydatków z tytułu realizacji dwóch umów⁶² na kwotę 807,5 tys. zł z budżetu państwa. Zbadana próba stanowiła 20,8% wydatków poniesionych na kampanie promocyjno-reklamowe. Analiza dokumentacji poniesionych wydatków, w tym raportów i protokołów odbioru, oraz celowości ich poniesienia, nie wykazała nieprawidłowości. Dowody księgowe objęte badaniem spełniały wymogi formalne oraz były poprawnie opisane. Poniesione wydatki były celowe, gospodarne i przyczyniły się do realizacji zadania w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych na tle zadań statutowych Ministerstwa⁶³.

Wyżej wymienione zamówienia zostały przeprowadzone na podstawie wewnętrznych procedur udzielania zamówień publicznych, tj. zarządzenia nr 25 Dyrektora Generalnego z 22 listopada 2022 r. w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii.

Wartość miernika zakładana do osiągnięcia przy realizacji zadań została określona na poziomie wskazanym przez wykonawców w przedstawionych ofertach, będących podstawą do zawarcia umowy i wyniosła w przypadku przedsięwzięcia promocji polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych – Wielki Test o Kosmosie – planowana liczba odbiorców 1 500 000, osiągnięta liczba odbiorców 1 814 461. W przypadku przedsięwzięcia promocji polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych – emisja spotów w kinach studyjnych – planowana liczba odbiorców 700 000, osiągnięta liczba odbiorców 886 101.

Informacja o wyborze trybu udzielenia poszczególnych zamówień została zawarta w pkt 13 wraz z uzasadnieniem wyboru wykonawcy wskazanym w pkt 11 wniosku o zakup. Kalkulacje kosztów poszczególnych działań, zostały zawarte w ofertach wykonawców. Ponadto kalkulacje kosztów stanowiły załączniki do umów na poszczególne zamówienia.

⁶⁰ Uchwała nr 6 Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia Polityki zakupowej państwa, M.P. 2022 poz. 125.

⁶¹ Kryterium był osąd kontrolera wynikający z przeprowadzonej analizy ryzyka.

⁶² Promocja polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych – Wielki Test o Kosmosie (650,0 tys. zł) i Promocja polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych – emisja spotów w kinach studyjnych (157,5 tys. zł).

⁶³ Zarządzenie Nr 236 Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu Ministerstwu Rozwoju i Technologii (M.P. 2021 poz.965).

Nadzór nad umowami BK sprawował m.in. poprzez weryfikację i akceptację raportu, sprawozdania z realizacji zadania, a także umieszczenie odpowiednich zapisów dotyczących kar za niedochowanie terminów lub zakresu przedmiotu zamówienia. W sprawozdaniach weryfikowano zakres działania, osiągnięte wartości wskaźników, terminowość realizacji.

Cele i efekty realizowanych zadań zostały osiągnięte, zgodnie z zapisami umowy. Informacja o tym fakcie została zawarta w protokołach odbioru. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora BK⁶⁴, z uwagi na jednorazowy charakter zamówienia nie zachodziła potrzeba ewaluacji działań.

(akta kontroli str. 855-860, 886-889, 912 pliki: 1-36, 145-162, 168-178)

Realizacja wydatków przez dysponenta III stopnia

Wydatki Ministerstwa w dziale 750 Administracja publiczna w rozdziale 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej wykonano w kwocie 146 959,6 tys. zł, tj. 91,8% wydatków po zmianach w kwocie 160 087,8 tys. zł.

Badaniem szczegółowym wydatków objęto 50 pozapłacowych zapisów księgowych na kwotę ogółem 11 050,7 tys. zł, w tym w grupie wydatków majątkowych siedem wydatków w kwocie 5048,4 tys. zł. Zbadana próba (11 050,7 tys. zł) stanowiła 7,4% wydatków dysponenta i 0,88% wydatków w części. Metodą monetarną (MUS)⁶⁵ została wylosowana próba 46 pozapłacowych zapisów księgowych na kwotę ogółem 9370,7 tys. zł, w tym wskazane wyżej wydatki majątkowe. Zbadana próba objęła dodatkowo cztery wybrane celowo wydatki w kwocie 1680,0 tys. zł. Analiza dokumentacji, obejmująca m.in. planowanie wydatków, zabezpieczenie środków na zakup oraz celowość ich poniesienia, nie wykazała nieprawidłowości. Dowody księgowe objęte badaniem spełniały wymogi formalne oraz były poprawnie opisane. Poniesione wydatki były celowe i zostały rzetelnie skalkulowane.

(akta kontroli str. 1256-1265)

Wydatki bieżące na wynagrodzenia w części 20 i zatrudnienie

W części 20 budżetu państwa w 2023 r. nastąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia ogółem o 11 etatów (wzrost o 1,4%) do poziomu 812 etatów, w porównaniu do 801 etatów w roku poprzednim. Według wyjaśnień Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego MRiT⁶⁶ zmiany w zatrudnieniu w 2023 r. w stosunku do 2022 r. wynikały z naturalnej fluktuacji zatrudnienia oraz obsadzenia wakatów na stanowiskach pracy.

Wykonanie w 2023 r. środków na wynagrodzenia ogółem w części 20 (w ramach wszystkich typów statusu zatrudnienia) wyniosło 106 241,7 tys. zł i było wyższe o 8427,5 tys. zł (to jest o 7,9%) od wydatków wykonanych w 2022 r. (97 814,2 tys. zł). Jak wyjaśniła Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego⁶⁷ wzrost wydatków na wynagrodzenia w 2023 r. w stosunku do wydatków wykonanych w 2022 r. wynikał z kontynuacji działań podejmowanych w 2022 r. mających na celu wzrost wynagrodzeń pracowników Ministerstwa i utrzymanie wykwalifikowanej kadry pracowniczej i przyznanego większego limitu środków na wynagrodzenia. Uwzględniając stan zatrudnienia (812 etatów w 2023 r. i 801 etatów w 2022 r.), przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 10 903,3 zł w 2023 r. i było wyższe o 727,0 zł (7,1%) od przeciętnego wynagrodzenia w 2022 r. (10 176,3 zł).

(akta kontroli str. 511-629, 658-663, 1278 pliki: 327-336, 500-503)

Umowy zlecenia zawarte w 2023 r., wydatki bieżące dysponenta III stopnia.

⁶⁴ Pismo z 14 marca 2024 r. znak: BK-III.0810.9.2024.

⁶⁵ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem. Z ang. *Monetary Unit Sampling* – MUS.

⁶⁶ Pismo z 1 marca 2024 r. bez numeru.

⁶⁷ Pismo z 1 marca 2024 r. bez numeru.

Łączna kwota wydatków bieżących poniesionych w 2023 r. na realizację umów zlecenia zawartych na okres dłuższy niż trzy miesiące i umów o dzieło wyniosła 182,4 tys. zł. Analizą pod względem legalności zawierania umów oraz rzetelności prowadzenia dokumentacji objęto dwie umowy zlecenia zawarte z osobami fizycznymi wykonującymi zadania pomocnicze w łącznej kwocie 112,8 tys. zł. NIK nie wnosi uwag do umowy zlecenia administrowania budynkiem Ministerstwa po dawnym Wydziale Promocji Handlu i Inwestycji w Helsinkach z 10 stycznia 2023 r. Natomiast w odniesieniu do umowy zlecenia z 9 maja 2023 r. dotyczącej świadczenia do końca 2023 r. usług utrzymania i dodatkowej asysty technicznej w zakresie portali MRiT⁶⁸ na kwotę 25,8 tys. zł. NIK zwraca uwagę, że zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 8b ust.1 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁶⁹ strony zawierające umowę cywilnoprawną określają w tej umowie sposób potwierdzania liczby godzin wykonania zlecenia.

(akta kontroli str. 208-210, 224-257, 267-340, 421-422, 499-504 pliki: 026-027, 117-122)

Wydatki majątkowe dysponenta III stopnia

Wydatki majątkowe wyniosły 7577,6 tys. zł, tj. 54,7% kwoty planowanej (13 854,4 tys. zł), i zostały zrealizowane w całości w dziale 750 Administracja publiczna. Były one zgodne z planem wydatków i zasadne z punktu widzenia zadań realizowanych przez MRiT. O niższym wykonaniu wydatków zdecydowały głównie przedłużające się procedury przetargowe rozbudowy infrastruktury teleinformatycznej, w szczególności związane z zakupami wyposażenia serwerowni oraz serwerowni w miejscu zapasowym (plan 5667,2 tys. zł, wykonanie 1152,1 tys. zł). W efekcie realizację tych zadań przesunięto na 2024 r.

(akta kontroli str.1262 i 1267-1277)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wydatki w grupie ekonomicznej *świadczenia na rzecz osób fizycznych* zrealizowane w wysokości 4945,3 tys. zł stanowiły 82,2% planu po zmianach (6016,1 tys. zł).

Wydatki zaplanowane w dziale 750 Administracja publiczna w rozdziale 75001 zrealizowano w 80,2% (plan po zmianach 428,5 tys. zł, wykonanie 343,8 tys. zł). Natomiast wydatki w dziale 750 Administracja publiczna w rozdziale 75057 Placówki zagraniczne zrealizowano w 82,4% planowanej kwoty (plan po zmianach 5587,6 tys. zł, wykonanie 4601,5 tys. zł).

Niższe niż planowano wykonanie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych w rozdziale 75001 wynikało z mniejszej liczby wniosków o refundację kosztów zakupu okularów do pracy przy monitorze ekranowym oraz mniejszych niż planowano kosztów wypłaconego ekwiwalentu za odzież roboczą. W rozdziale 75057 wykonanie niższe od planowanego wynikało z kolei z braku pełnej obsady stanowisk w placówkach zagranicznych oraz konieczności pozostawienia w planie rezerwy na różnice kursowe przy przeliczaniu wydatków z waluty obcej na PLN na koniec roku.

Główne rodzaje świadczeń sfinansowanych w 2023 roku w rozdziale 75001 stanowiły zakupy środków ochrony indywidualnej oraz odzieży roboczej dla obecnych i nowo zatrudnionych pracowników MRiT, refundacja zakupu okularów, refundacja za testy COVID-19, ekwiwalenty za pranie odzieży roboczej, ryczałty za pracę zdalną wypłacane pracownikom MRiT. Z kolei główny rodzaj wydatków w ramach świadczeń sfinansowanych w 2023 roku w rozdziale 75057 to dodatek służby zagranicznej dla pracowników placówek.

(akta kontroli str. 667-676, 1278 pliki: 509-515)

Zamówienia publiczne

⁶⁸ Dalej: umowa zlecenia utrzymania portali MRiT.

⁶⁹ Dz. U. 2020 r. poz. 2207.

Szczegółową analizą objęto trzy wybrane celowo postępowania o udzielenie zamówień publicznych⁷⁰, w tym jedno przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego i dwa zamówienia, do udzielenia których nie zastosowano upzp.

Zamówienie związane z prowadzonym postępowaniem w trybie przetargu nieograniczonego dotyczyło *Przygotowania i realizacji ogólnopolskiej kampanii informacyjno-promocyjnej w Internecie (w tym w social mediach)*. Wartość udzielonego zamówienia wynosiła 676,5 tys. zł brutto – całość sfinansowano z budżetu środków europejskich (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój).

Zamówienie przewidziano w aktualizacji planu zamówień publicznych z dnia 25 lipca 2023 r. pod poz. 2.3.19.

Przedmiotem zamówienia było przygotowanie spójnej koncepcji i strategii oraz realizacja ogólnopolskiej kampanii informacyjno-promocyjnej w Internecie (w tym w mediach społecznościowych) poświęconej podsumowaniu projektu "Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand", Poddziałanie 3.3.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (PO IR), promującej portal promocji eksportu trade.gov.pl, a także nowe inicjatywy jak udział Polski w EXPO Osaka czy projekt Brand Hub.

W 2023 r. wydatki zostały wykonane w pełnej wysokości.

Zamówienia, do których nie zastosowano upzp:

– Z uwagi na wartość zamówienia, tj. w oparciu o art. 2 ust. 1 pkt 1 upzp:

Zakup czasu reklamowego w sieci kin studyjnych na emisję spotu informacyjno-edukacyjnego promującego udział polskich firm w międzynarodowych programach kosmicznych o wartości udzielonego zamówienia 157,5 tys. zł (brutto). Zakup nie był przewidziany w planie zakupów na 2023 r. Decyzję o zakupie podjęto w październiku 2023 r. W 2023 r. wydatki zostały wykonane w pełnej wysokości;

– Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 i 5 upzp⁷¹:

Zakup czasu antenowego potrzebnego do emisji audycji telewizyjnej pt. „Wielki Test o kosmosie”, transmitowanej na żywo ze studia TVP1 o wartości udzielonego zamówienia 650,0 tys. zł brutto. Zakup nie był przewidziany w planie zamówień publicznych na 2023 r. Decyzję o zakupie podjęto w październiku 2023 r. W 2023 r. wydatki zostały wykonane w 100%.

W ramach badanych ww. procedur w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowania, udzielenia, jak i realizacji zamówienia w sprawie zamówienia publicznego zawartego w trybie przetargu nieograniczonego (676,5 tys. zł brutto) stwierdzono skrócenie przez Zamawiającego terminu składania ofert przez wykonawców. Zgodnie z art. 138 ust. 1 upzp termin ten nie może być krótszy niż 35 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji UE. Zamawiający skorzystał z możliwości skrócenia terminu składania ofert do 15 dni na podstawie art. 138 ust. 2 pkt 2 upzp, uzasadniając pilną potrzebę udzielenia zamówienia koniecznością wywiązania się ze zobowiązań wynikających z realizacji projektu "Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand".

NIK zauważa, że obowiązek informacyjny dotyczący efektów programu wynikał z treści § 10 Porozumienia Nr POIR.03.03.02-00-0001/15-03 z 25 czerwca 2018 r. zawartego pomiędzy Ministrem Inwestycji i Rozwoju a Ministrem Przedsiębiorczości i Technologii i stanowił kamień milowy w projekcie, ujęty w załączniku nr 4 do

⁷⁰ W próbie zawarto trzy umowy na promocję i reklamę, z czego dwie umowy zostały wybrane w ramach realizacji punktu *Badanie wydatków na działania promocyjne i reklamowe*.

⁷¹ Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień lub konkursów, których przedmiotem:

- jest nabycie audycji i materiałów do audycji lub ich opracowanie, produkcja lub koprodukcja, jeżeli są przeznaczone na potrzeby świadczenia audiowizualnych usług medialnych lub radiowych usług medialnych – udzielanych przez dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych;
- jest zakup czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych.

Porozumienia. Zamawiający od początku realizacji projektu miał zatem wiedzę, że działania promocyjne powinny zostać podjęte w terminie umożliwiającym rozliczenie projektu do 31 grudnia 2023 r.

Opis nieprawidłowości przedstawiony jest w części *Stwierdzone nieprawidłowości* tego punktu wystąpienia.

W pozostałym zakresie zamówienie zostało przeprowadzone zgodnie z przepisami upzp.

(akta kontroli str. 1031-1219, 1221 plik 001)

W przypadku obu zamówień przeprowadzonych bez zastosowania przepisów upzp o łącznej wartości 807,5 tys. zł dokonano zakupów bez uprzedniego rozeznania rynku. W uzasadnieniach odstąpienia od rozeznania rynku znajdujących się we wnioskach o dokonanie zakupów Zamawiający wskazywał, że wybrani wykonawcy byli jedynymi spełniającymi kryteria określone w opisie przedmiotu zakupu.

Dyrektor BK wyjaśnił⁷², że „Wielki Test” jest polskim widowiskiem telewizyjnym, przeplatającym elementy kwizowe i edukacyjne. Od momentu pierwszej edycji wyemitowanej w 2008 r. z okazji 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, pn. Wielki narodowy test z historii, na stałe nadawany jest na żywo na antenie TVP1 oraz TVP Polonia i niekiedy TVP Historia. Natomiast przy podjęciu decyzji o wyborze wykonawcy w postępowaniu *Zakup czasu reklamowego w sieci kin studyjnych na emisję spotu informacyjno-edukacyjnego promującego udział polskich firm w międzynarodowych programach kosmicznych* Zamawiający kierował się informacjami zawartymi na stronie wybranego wykonawcy.

(akta kontroli str. 1006-1008, 1221 plik 030)

W obydwu przypadkach nie przedstawiono również pisemnych zapytań ofertowych z wymaganiami określonymi przez Zamawiającego, skierowanych do wybranych wykonawców, na które wpłynęły oferty i na podstawie których zostały zawarte umowy. Zastępca Dyrektora BK poinformował⁷³, że w wyniku przeprowadzonego rozeznania rynku, Biuro Komunikacji zwróciło się z zapytaniem ofertowym w formie telefonicznej do Wykonawców. Na tej podstawie, po otrzymaniu ofert, zgodnie z § 28 zarządzenia nr 25 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii sporządzono wnioski o zakup.

Jak wynika z korespondencji mailowej prowadzonej z wykonawcami, w dniu 25 października 2023 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli MRiT oraz Kinads Media Sp. z o.o. w sprawie oferty na emisję spotu reklamowego w kinach studyjnych dotyczącego promocji udziału polskich firm w międzynarodowych programach kosmicznych. Ustalenia dotyczące szczegółów oferty nie zostały udokumentowane. Zastępca Dyrektora BK wyjaśniła⁷⁴, że obowiązujące w MRiT procedury udzielania zamówień publicznych, co do których nie stosuje się przepisów ustawy, nie nakładają na zamawiającego obowiązku dokumentowania przebiegu spotkania z Wykonawcą. NIK zauważa, że § 35 ust. 1 zarządzenia nr 25 stanowi, iż Wnioskodawca dokumentuje czynności związane z wyborem oferty i realizacją zakupu w sposób pozwalający na weryfikację celowości, zasadności i gospodarności jego dokonania, na podstawie rozeznania rynku.

(akta kontroli str. 1011-1012, 1028-1030, 1221 plik 029)

W pozostałym zakresie ww. zamówienia zostały przeprowadzone odpowiednio do wymagań określonych w wewnętrznych regulacjach obowiązujących w MRiT. Ich realizacja odbyła się zgodnie z treścią zawartych umów.

Plan postępowań o udzielenie zamówień przewidzianych do przeprowadzenia przez Ministerstwo w 2023 r. podpisany został przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa

⁷² Pismo znak: BK-III.0810.12.2024 z 21 marca 2024 r.

⁷³ Pismo znak: BK-III.0810.14.2024 z dnia 22 marca 2024 r.

⁷⁴ Pismo znak: BK-III.0810.18.2024 z dnia 5 kwietnia 2024 r.

w dniu 17 lutego 2023 r. oraz w tym dniu zamieszczony został na stronie internetowej Ministerstwa i w Biuletynie Zamówień Publicznych pod nr 2023/BZP 00099662/01/P. Termin podpisania i publikacji *Planu postępowań* zgodny był z przepisami określonymi w art. 23 ust. 1 upzp, zgodnie z którymi *Plan postępowań* sporządzany jest i zamieszczany w Biuletynie Zamówień Publicznych nie później niż w terminie 30 dni od daty przyjęcia budżetu, tj. w tym przypadku od 8 lutego 2023 r.

W 2023 r. było 12 aktualizacji *Planu postępowań o udzielenie zamówień* przewidzianych do przeprowadzenia przez Ministerstwo w 2023 r. Z udzielonych w roku 2023 zamówień Ministerstwo Rozwoju i Technologii sporządziło w ustawowym terminie, tj. do 1 marca 2024 r., sprawozdanie, które zostało przekazane do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w dniu 16 lutego 2024 r.

(akta kontroli str. 994-997, 1221 pliki: 023-025)

Realizacja wniosków pokontrolnych i wykonanie obowiązków sprawowania nadzoru i kontroli przez dysponenta części

W MRiT w 2023 r. podjęto działania w celu realizacji wniosków skierowanych po kontroli Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 20 – Gospodarka⁷⁵. Realizując wniosek pokontrolny *kontynuowania działań edukacyjnych pracowników Ministerstwa w zakresie przepisów regulujących proces zakupów i realizacji umów zawartych w wyniku zamówień* zorganizowano trzy szkolenia, w których wzięło udział 98 pracowników MRiT. Z uwagi na ustalenia kontroli dotyczące zadań: przygotowania i wszczęcia postępowania zakupu systemu firewall, urządzeń sieciowych, urządzeń serwerowych oraz kampanii informacyjno-promocyjnej Brand, które opisano w sekcji nieprawidłowości, nadal pozostaje aktualny wniosek pokontrolny sformułowany przez NIK po przeprowadzeniu w MRiT kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r.

Zdaniem NIK ustalenia kontroli uzasadniają wzmocnienie wsparcia oraz nadzoru Biura Dyrektora Generalnego⁷⁶ nad procesem planowania, przygotowania i dokonywania zakupów przez BI. Dodatkowe wsparcie i nadzór powinno zmierzać do poprawy terminowości udzielania zamówień w celu realizacji zadań, równego traktowania wykonawców i przejrzystości postępowania, a poprzez to sprzyjać możliwości realizacji umów zawartych w wyniku postępowań oraz wykonaniu wydatków ujętych w planie finansowym danego roku.

Według aktualnie obowiązujących procedur dokonywania zakupów (§ 7, § 11) zarządzenia Nr 25 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych za przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia odpowiedzialna jest samodzielnie komórka merytoryczna (m.in. BI) wskazana w regulaminie organizacyjnym Ministerstwa do realizacji określonego zadania. Dopiero po wpłynięciu wniosku do BDG nadzór nad prawidłowym wykonaniem czynności związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia sprawuje nadzorujący postępowanie – dyrektor lub zastępca dyrektora w BDG.

Poprzez doprecyzowanie i uzupełnienie opisu konta 233 w Polityce rachunkowości⁷⁷ zrealizowano drugi wniosek *prowadzenia przez dysponenta III stopnia w Ministerstwie ewidencji na koncie 233 „Pozostałe potrącenia z wynagrodzeń” zgodnie z Polityką rachunkowości Ministerstwa oraz dokonanie aktualizacji Polityki rachunkowości w zakresie zapisów na koncie 233, zapewniając zgodność z przepisami ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa.*

(akta kontroli str. 408-411, 996-997, 1221 plik 022)

⁷⁵ Wystąpienie pokontrolne z 24 kwietnia 2023 r. nr KGP.410.001.01.2023.

⁷⁶ Dalej: BGD.

⁷⁷ Zarządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w Ministerstwie Rozwoju i Technologii. Część C Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych, pkt III Zasady funkcjonowania kont księgi głównej, Zespół 2 Rozrachunki i rozliczenia, pkt III Zasady funkcjonowania wypłat na podstawie listy płac oraz potrącenia z wynagrodzeń obciążając pracownika.

W ramach wykonywania nadzoru i kontroli dysponenta części sporządzano kwartalne informacje z wykonania budżetu w 2023 r. Informacje sporządzano w oparciu o dane komórek organizacyjnych i dysponenta III stopnia Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, tj. ocenę stopnia realizacji zadań i wykonania budżetu oraz wskazania zagrożeń w realizacji planu finansowego części 20 – Gospodarka.

Na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej⁷⁸ MRiT do końca I kwartału 2024 r. nie opublikowano wyników sześciu⁷⁹ kontroli przeprowadzonych przez Departament Kontroli Ministerstwa w jednostkach podlegających kontroli ministra właściwego do spraw gospodarki, u beneficjenta dotacji i w placówkach zagranicznych Ministra. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym MRiT⁸⁰ kierownictwo⁸¹ departamentów i biur Ministerstwa było odpowiedzialne za realizację obowiązków wynikających z przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁸².

Opis nieprawidłowości przedstawiony jest w części *Stwierdzone nieprawidłowości* tego punktu wystąpienia.

(akta kontroli str. 11-27, 421, pliki 001-025, 486-493, 499-504 pliki: 163-170, 180-183)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelne procedowanie uruchomienia środków z rezerwy celowej na sfinansowanie umowy z ESA zawartej 4 sierpnia 2023 r. w celu realizacji misji technologiczno-naukowej z udziałem polskiego astronauty na Międzynarodową Stację Kosmiczną.

W związku z wnioskiem Ministra Rozwoju i Technologii do Dyrektora Generalnego ESA z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie dodatkowego wkładu finansowego Polski do ESA w celu wsparcia w realizacji ww. misji astronautycznej, DIP pismem z 23 czerwca 2023 r. zwrócił się do Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów⁸³ o udział w pracach nad projektem umowy z ESA na sfinansowanie przedmiotowej misji. W dalszej korespondencji w sprawie uzgodnień co do kształtu umowy z ESA DBF 25 lipca 2023 r. poinformował, iż w planie finansowym Ministerstwa nie było zapewnionych środków na sfinansowanie przedmiotowej umowy i równocześnie poinformował, że przedsięwziął działania w celu ich zabezpieczenia.

Pismem 26 lipca 2023 r. DIP wobec powyższego wystąpił do DBF z prośbą o uruchomienie procedury dla zapewnienia środków finansowych na przedmiotowy cel równocześnie wskazując na pilność w procedowaniu dalszych działań w związku z planem podpisania umowy już 31 lipca.

⁷⁸ <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/wyniki-kontroli-2023-r> dostęp w dniu 3 kwietnia 2024 r. Dalej: BIP.

⁷⁹ W 2023 r. zakończono kontrole oraz przekazano protokoły kontroli, wystąpienia pokontrolne w następujących jednostkach: Agencja Rozwoju Przemysłu SA (beneficjent dotacji), Fundacja Instytut Rozwoju Przedsiębiorczości i Sportu i Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej SA i ERIF Biuro Informacji Gospodarczej SA. W I kwartale 2024 r. przekazano wystąpienia pokontrolne i zakończono kontrole u dysponentów III stopnia w: Wydziale Ekonomiczno-Handlowym ministra właściwego do spraw gospodarki w Stałym Przedstawicielstwie Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej w Brukseli oraz Zespole ministra właściwego do spraw gospodarki w Stałym Przedstawicielstwie Rzeczypospolitej Polskiej przy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) z siedzibą w Paryżu.

⁸⁰ Zarządzenie nr 43 Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii (Dz. Urz. Ministra Rozwoju i Technologii poz. 46 ze zm.)

⁸¹ Zgodnie z § 17 pkt 10 Dyrektor jest odpowiedzialny za realizację obowiązków wynikających z przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) oraz przepisów ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. z 2023 r. poz.1524)

⁸² Dz. U. z 2022 r. poz. 902. Dalej: udip.

⁸³ Dalej: DBF.

W dalszej kolejności DBF skierował konieczne wnioski do Ministerstwa Finansów⁸⁴ i sejmowej Komisji Finansów Publicznych. W efekcie, w dniu 28 lipca 2023 r. uzyskał pozytywną opinię dla zaproponowanych zmian przeznaczenia rezerw celowych i tym samym w budżecie państwa zapewniono środki na realizację umowy z ESA. Wiedzę o zapewnieniu w budżecie stosownych środków przedstawiciele MRiT w tym DBF i DIP powzięli uczestnicząc w obradach Komisji Finansów Publicznych⁸⁵.

Umowę finalnie podpisano 4 sierpnia 2023 r. Natomiast procedowany przez DBF wniosek o wydanie decyzji budżetowych został skierowany do MF w dniu 7 sierpnia 2023 r., tj. po podpisaniu umowy z ESA oraz po 6 dniach roboczych (10 kalendarzowych) od powzięcia informacji o zapewnieniu środków w budżecie. Powyższe w ocenie NIK było działaniem opieszałym i nierzetelnym, a procedura wydania decyzji budżetowych powinna zostać podjęta bez zbędnej zwłoki.

Odpowiedzialność za opieszałość w procedowaniu decyzji o uruchomieniu środków z rezerw celowych ponosi nadzorujący pracę DBF Dyrektor. W zakresie zadań DBF⁸⁶, zgodnie z § 24 ust. 1 regulaminu organizacyjnego MRiT i § 11 regulaminu wewnętrznego DBF⁸⁷, pozostawało procedowanie (po zgłoszeniu przez DIP wniosku o uruchomienie procedury dla zapewnienia finansowania) zmian planu finansowego Ministerstwa. W szczególności do zadań DBF należało przygotowywanie wniosków do właściwych organów oraz przygotowywanie zamian w Planie finansowym na rok 2023 Ministra Rozwoju i Technologii w zakresie wydatków części 20 – Gospodarka.

Dyrektor⁸⁸ DBF wyjaśniła, iż wniosek o wydanie decyzji budżetowych został złożony do MF 7 sierpnia 2023 r., tj. w dniu, w którym otrzymano pismo MF informujące o wygospodarowaniu w budżecie państwa środków na sfinansowanie umowy z ESA, które to pismo stanowiło załącznik do wniosków o wydanie decyzji o uruchomieniu środków z rezerw. Podstawą do podjęcia wskazanego działania było pismo DIP z prośbą o uruchomienie środków.

W ocenie NIK powyższe wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż DIP skierował do DBF prośbę o uruchomienie procedur niezbędnych dla zapewnienia finansowania umowy w dniu 26 lipca 2023 r., a informację o przeznaczeniu w budżecie państwa niezbędnych środków na ten cel DBF uzyskał już w trakcie posiedzenia komisji sejmowej w dniu 28 lipca 2023 r. Zgodnie z ww. zapisami

⁸⁴ DBF przygotował i następnie 27 lipca 2023 r. skierował wniosek do Ministra Finansów o wystąpienie do sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu o opinię w sprawie zmiany przeznaczenia rezerwy celowej budżetu państwa część 83 poz. 49 oraz poz. 56 w celu przeznaczenia ich na sfinansowanie misji astronautycznej. MF wystosował do sejmowej Komisji Finansów Publicznych wniosek o zmianę przeznaczenia rezerw celowych.

⁸⁵ MRiT był 28 lipca 2023 r. reprezentowany na posiedzeniu sejmowej Komisji Finansów Publicznych przez Pana Piotra Uścińskiego, Sekretarza Stanu, któremu towarzyszyli przedstawiciele DBF i DIP. Minister Piotr Uściński udzielał wyjaśnień w odpowiedzi na pytania Posłów Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących wniosku o zmianę przeznaczenia rezerwy celowej w celu sfinansowania misji z udziałem polskiego astronauty. Pismo MRiT z dnia 22 marca 2024 r. znak: DIP-VIII.0810.3.2024.

⁸⁶ § 21 ust. 2 pkt 6a zarządzenia nr 43 Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii (Dz. Urz. Min. Roz. i Tech. poz. 46) stanowi, że komórki organizacyjne, w zakresie ich właściwości, realizują zadania związane z finansami publicznymi, w szczególności przygotowują (...) propozycje zmian w planach finansowych dysponenta części budżetowej oraz dysponenta środków budżetu państwa trzeciego stopnia. Z kolei wewnętrzny regulamin DIP w § 17 ust. 7 stanowi, że Dyrektor jest odpowiedzialny za wnioskowanie o zmianę planów finansowych dysponenta części budżetowej lub dysponenta środków budżetu państwa drugiego i trzeciego stopnia. Regulamin wewnętrzny DBF w § 9 ust. 1a stanowi, że departament odpowiada za opracowanie projektu budżetu, projektu planu finansowego, planu finansowego oraz układu zadaniowego i ich zmian, a §11 ust. 1a wskazuje na obowiązek przygotowywania wniosków do właściwych organów w sprawie zmian w planie finansowym, przygotowywania zmian w planie finansowym według klasyfikacji budżetowej i w układzie zadaniowym – w zakresie budżetu państwa i budżetu środków europejskich, opracowywanie projektów decyzji Ministra w sprawie zmian w planie finansowym oraz prowadzenie ewidencji tych zmian według klasyfikacji budżetowej i w układzie zadaniowym.

⁸⁷ W 2023 r. były to regulaminy wewnętrzne z 20 grudnia 2022 r., 31 maja 2023 r. oraz 19 października 2023 r.

⁸⁸ Pismo z dnia 25 marca 2024 r. nr DBF-I.0810.18.2024.

regulaminu organizacyjnego MRiT po zgłoszeniu zapotrzebowania na środki procedowanie niezbędnych zmian w planie finansowym realizuje DBF.

(akta kontroli str. 803-807)

2. Nie zapewniono przestrzegania procedur wewnętrznych w trakcie weryfikacji i akceptacji umowy z ESA przedłożonej Ministrowi do podpisu 4 sierpnia 2023 r. co było działaniem nierzetelnym i niezgodnym z przyjętymi w Ministerstwie regulacjami.

Dla zawieranych w Ministerstwie umów, do których nie stosuje się przepisów upzp, regulacje wewnętrzne (tj. § 26 zarządzenia nr 20 dyrektora generalnego z dnia 10 października 2022 r. w sprawie instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii⁸⁹ oraz § 33 zarządzenia nr 25 dyrektora generalnego w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii⁹⁰) zobowiązywały właściwe merytorycznie departamenty i biura do przedkładania projektów tych umów do Biura Dyrektora Generalnego w celu ich zaopiniowania (parafowania) pod względem poprawności formalno-prawnej. W dalszej kolejności projekt umowy powinien zostać skierowany do DBF w celu zaopiniowania (parafowania) pod względem finansowym przez głównego księgowego lub osobę przez niego upoważnioną.

Odpowiedzialny za procedowanie podpisania umowy z ESA DIP skierował projekt przedmiotowej umowy bezpośrednio do DBF oraz równocześnie do Departamentu Prawnego w celu zaopiniowania, a Dyrektorzy obu Departamentów parafowali projekt umowy. Projekt nie został natomiast skierowany do BDG i nie został on parafowany przez głównego księgowego lub osobę przez niego upoważnioną w celu potwierdzenia zabezpieczenia środków na jej realizację. Wobec powyższego nie zapewniono określonej wewnętrznymi przepisami ścieżki obiegu dokumentów. Tym samym do podpisu Ministra skierowano umowę z ESA, na realizację której zabezpieczono w budżecie państwa stosowne środki, jednakże przed jej podpisaniem nie dopełniono obowiązku dokonania stosownych zmian w planie finansowym Ministerstwa.

Według wyjaśnień Dyrektor DIP⁹¹ do projektu przedmiotowej umowy nie miały zastosowania przepisy zarządzenia nr 25 Dyrektora Generalnego w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii i tym samym projekt nie wymagał uzyskania parafy ani głównej księgowej ani Biura Dyrektora Generalnego.

Do umowy nie miały zastosowania przepisy upzp i wobec powyższego Dyrektor DIP przyjęła, że zarządzenie nr 25 Dyrektora Generalnego nie miało zastosowania w tym przypadku. Dyrektor wyjaśniła również, że realizacja misji astronautycznej jest zadaniem niebędącym we właściwości Dyrektora Generalnego i wobec powyższego nie mają zastosowania postanowienia procedury wymagające parafy Biura Dyrektora Generalnego. Dyrektor równocześnie wskazała, że umowa uzyskała parafę Dyrektora DBF, ponieważ było to wymogiem określonym w zarządzeniu nr 31 Dyrektora Generalnego

---

⁸⁹ §26 ust. 2 zarządzenia nr 20 dyrektora generalnego z dnia 10 października 2022 r. określał, że umowa stanowiąca podstawę realizacji zadań rzeczowych przez komórki organizacyjne Ministerstwa, powinna przed podpisaniem uzyskać odpowiednio akceptację DP lub BDG oraz akceptację właściwego głównego księgowego. § 26 ust. 3 z kolei wskazywał, że szczegółowe zasady obiegu i kontroli umów określają przepisy zarządzenia w sprawie zasad i trybów postępowania komórek organizacyjnych Ministerstwa w procesie dokonywania wydatków publicznych.

⁹⁰ § 33 określał, że zaakceptowany przez dyrektora właściwej komórki merytorycznej projekt umowy przed jej zawarciem, przekazywany był do BDG – do zaopiniowania (parafowania) pod względem formalno-prawnym. Oraz do DBF – do zaopiniowania (parafowania) pod kątem finansowym przez głównego księgowego lub osobę przez niego upoważnioną.

⁹¹ Pismo znak DIP-VIII.810.3.2024 z dnia 3 kwietnia 2024 r.

z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie obsługi prawnej Ministerstwa Rozwoju i Technologii⁹².

NIK wskazuje, że zarządzenie nr 25 Dyrektora Generalnego w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii określa nie tylko procedury postępowania dla umów i wydatków objętych upzp, ale również dla dokonywania zakupów i zawierania umów w sprawach, do których nie stosuje się przepisów tej ustawy, w tym m.in. dla opłacania składek do organizacji międzynarodowych. Tym samym zarządzenie to określa również procedury dla podpisania umowy z ESA.

NIK podkreśla również, że (poza ww. zarządzeniem nr 25) obowiązek skierowania przedmiotowej umowy z ESA do głównej księgowej MRiT i BDG określały także zapisy zarządzenia nr 20 Dyrektora Generalnego z dnia 10 października 2022 r. w sprawie instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii.

Wobec powyższego wyjaśnienia Dyktor DIP nie zasługują na uwzględnienie.

(akta kontroli str. 827-831)

3. Z opóźnieniem zablokowano wydatki przeznaczone na zakup wyposażenia serwerowni i serwerowni w miejscu zapasowym w kwocie 4347,9 tys. zł.

Dyrektor BI w dniu 23 listopada 2023 r. zgłosił do DBF blokadę wydatków na planowane do realizacji w ramach ww. zadania zakupy systemu firewall, urządzeń sieciowych oraz urządzeń serwerowych. Decyzję o blokadzie Minister podjął po 14 dniach, w dniu 8 grudnia 2023 r.

W ocenie NIK dla zakupu systemu firewall blokada powinna zostać zgłoszona nie później niż 22 września 2023 r. Po ww. dacie nie było możliwości realizacji procedury wyboru wykonawcy zgodnie z terminami wynikającymi z upzp oraz realizacji zamówienia w założonym terminie do 60 dni od podpisania umowy. Terminy wymagane upzp wymagały założenia co najmniej 35 dni na procedurę przetargową, tj. 15 dni na złożenie ofert oraz 10 dni na odwołanie do Krajowej Izby Odwoławczej⁹³ i 10 dni na złożenie przez wykonawcę dokumentów zgodnie z art. 126 ust. 1 upzp, a także około 3 dni na prace komisji przetargowej. Tym samym po ww. dacie nie było możliwości wyboru wykonawcy i zrealizowania zamówienia i należało zablokować wydatki. Wobec powyższego BI zgłosiło konieczność zablokowania niewykorzystanych środków z opóźnieniem wynoszącym 63 dni, a czas opóźnienia blokady z uwzględnieniem działań DBF wyniósł łącznie 77 dni.

W ocenie NIK również środki na zakup urządzeń sieciowych zostały zgłoszone do blokady przez BI z opóźnieniem. Wyniosło ono 78 dni, a opóźnienie zakończenia realizacji procedury łącznie 92 dni. Blokadę należało zgłosić najpóźniej 7 września 2023 r. W tym przypadku na realizację zamówienia również zakładano do 60 dni. Ponadto należało przyjąć trzydziestodniowy termin na składanie ofert, a także jak powyżej po 10 dni odpowiednio na odwołanie do KIO oraz na złożenie przez wykonawcę dokumentów zgodnie z art. 126 ust. 1 upzp. Zasadnym było również uwzględnienie około 3 dni na prace komisji przetargowej.

Z kolei zakup serwerów jeszcze w roku 2023 byłby możliwy w przypadku ogłoszenia zamówienia najpóźniej w dniu 7 października 2023 r. Po tej dacie należało niezwłocznie zgłosić blokadę wydatków, gdyż nie było możliwości zrealizowania zamówienia ze względu na terminy wymagane dla procedury przetargowej (tj. 15 dni na złożenie ofert przez potencjalnych wykonawców, po

⁹² W szczególności rozdział dziewiąty pn. „Opiniowanie projektów decyzji administracyjnych oraz umów i porozumień”. Zgodnie z § 27 ust. 4 ww. Zarządzenia „Projekty umów i porozumień, których przedmiotem są świadczenia finansowe, przed przekazaniem do Departamentu Prawnego albo Biura Dyrektora Generalnego, wymagają parafowania przez Departament Budżetu i Finansów.”

⁹³ Dalej: KIO.

10 dni na KIO oraz składanie dokumentów zgodnie z art. 126 ust. 1 upzp oraz około 3 dni na prace komisji przetargowej), a także założony termin realizacji zamówienia przez wybranego wykonawcę, tj. do 45 dni od daty zawarcia umowy. Opóźnienie w zgłoszeniu blokady środków wyniosło zatem 48 dni, a całej procedury 62 dni.

Odpowiedzialność za ww. zwłokę w blokowaniu środków finansowych ponosi zgodnie zarządzeniem nr 43 Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii Dyrektor BI. Zgodnie z § 17 pkt 6 zarządzenia, dyrektor właściwej komórki organizacyjnej odpowiada za zapewnienie dbałości o interes Skarbu Państwa w zakresie dochodów i wydatków budżetu państwa oraz gospodarowanie środkami publicznymi zgodnie z zasadami gospodarki finansowej. W § 17 pkt 7 postanowiono, że dyrektor właściwej komórki organizacyjnej odpowiada za planowanie środków finansowych, monitorowanie ich wykorzystania, w tym dochodzenie należności oraz wnioskowanie o zmianę planów finansowych dysponenta części budżetowej lub dysponenta środków budżetu państwa drugiego i trzeciego stopnia.

Dyrektor BI wyjaśnił⁹⁴, że do 4 października 2023 r. oczekiwano na oferty wykonawców dla oszacowania wartości planowanego zamówienia, a BI było w trakcie prac nad dokumentami do procedury przetargowej. Informacja o niewykorzystaniu środków została zgłoszona 23 listopada 2023 r. wspólnie dla wszystkich trzech ww. planowanych zakupów. W ocenie NIK powyższe wyjaśnienie nie wpływa na ustalenia dotyczące nieprawidłowości.

Równocześnie NIK zwraca uwagę, iż DBF w *Analizie wykonania budżetu* według stanu na 30 czerwca 2023 r. oraz w kolejnej według stanu na 30 września 2023 r. wskazywał na ryzyko zbyt późnego rozpoczęcia procedur przetargowych na realizację przedmiotowego zadania, a co za tym idzie niezrealizowania zaplanowanych zakupów w roku 2023 i braku zabezpieczenia środków na ten cel w roku 2024. W związku z niezrealizowaniem przedmiotowych zakupów ryzyko wskazane przez DBF zmaterializowało się.

Niezrealizowanie ww. zadania inwestycyjnego Zespół audytu wewnętrznego MRiT ocenił jako istotne ryzyko mogące skutkować naruszeniem dostępności i ciągłości działania kluczowych systemów i danych w nich przetwarzanych, a uruchomienie serwerowni w miejscu zapasowym miało mitygować to ryzyko⁹⁵.

(akta kontroli str. 500 plik 179, 823-826)

4. Wobec faktu stwierdzenia przez właściwy merytorycznie departament (DRI) braków merytorycznych i zastrzeżeń co do spójności przekazywanych danych we wniosku o zwiększenie dotacji podmiotowej dla PAIH, podpisanie aneksu nr 1 zwiększającego dotację podmiotową dla Agencji o łączną kwotę 7000 tys. zł, w szczególności w zakresie podwyższenia środków na wynagrodzenia z pochodnymi o kwotę 4311 tys. zł, wskazuje na brak rzetelności w prowadzeniu procedury zwiększenia dotacji na etapie podpisywania zmiany umowy dotacyjnej.

Złożone przez Agencję sprawozdanie z wykonania środków dotacji w III kwartale wskazywało jednoznacznie na wadliwość dysponowania przez PAIH środkami przeznaczonymi na wypłatę wynagrodzeń wraz z pochodnymi, czego dowodzi fakt, że do dyspozycji Prezesa PAIH pozostawało na IV kwartał 2023 r. jedynie 11% środków przeznaczonych na wypłatę wynagrodzeń zaplanowanych na 2023 r. Krytyczna ocena NIK pod względem celowości dotyczy również dokonanego *de facto* przeniesienia środków przeznaczonych pierwotnie na dotację celową, przeznaczonych na merytoryczną działalność, polegającą na realizacji promocji polskiej gospodarki (które według złożonej przez MRiT propozycji zmniejszenia o 5% wydatków ujętych w projekcie ustawy budżetowej

⁹⁴ Pismo znak: BI-III.0810.11.2024 z dnia 26 marca 2024 r.

⁹⁵ Notatka z czynności doradczych DKT-III.082.12.2022.

na rok 2023 zmniejszały środki dotacji celowej) i następnie przeznaczenia ich na sfinansowanie dotacji podmiotowej, z przeznaczeniem w większości na zwiększenie wynagrodzeń pracowników.

(akta kontroli str. 1228-1241 i 1269 pliki: 071-103)

5. Nieprawidłowo pod względem rzetelności i celowości przeprowadzony został proces weryfikacji wniosku Prezesa PAK w zakresie dokonania zwiększenia dotacji celowej, na mocy aneksu nr 1, o kwotę 10 000 tys. zł, tj. do kwoty 24 000 tys. zł. Krytyczna ocena dotyczy procesu weryfikacji wniosku o udzielenie dotacji, z punktu widzenia możliwości realizacji przeprowadzenia stosownych postępowań przetargowych, w sytuacji gdy od podpisania stosownego aneksu w tej sprawie i transferu środków na rachunek PAK do końca roku budżetowego pozostało nieco ponad dwa miesiące. Podzielając poglądy, że niezbędne było przeprowadzenie analiz pod względem zgodności w zakresie merytorycznym z dokumentem *Krajowy Program Kosmiczny*, w ocenie NIK konieczna była również analiza wysokości środków będących przedmiotem podwyższenia dotacji w kontekście czasu pozostałego do zakończenia roku budżetowego i realnych możliwości ich wykorzystania. W efekcie braku dokonania takiej analizy przyznanie części środków z rezerwy celowej było niecelowe, czego potwierdzeniem jest fakt, że środki w kwocie 5000 tys. zł nie zostały przez PAK podjęte i wykorzystane (ze względu na zbyt krótki okres na przeprowadzenie postępowań przetargowych).

(akta kontroli str. 1244-1255 i 1272 pliki: 030-062)

6. Zbyt późne wszczęcie postępowania pn. *Przygotowanie i realizacja ogólnopolskiej kampanii informacyjno-promocyjnej w Internecie (w tym w social mediach)* spowodowało konieczność skrócenia terminu składania ofert przez wykonawców, określonego w art. 138 ust. 1 upzp.

Obowiązek zorganizowania kampanii promocyjnej wynikał z Porozumienia Nr POIR.03.03.02-00-0001/15-03 zawartego w dniu 25 czerwca 2018 r. pomiędzy Ministrem Inwestycji i Rozwoju a Ministrem Przedsiębiorczości i Technologii, na podstawie którego realizowany był projekt *Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand*. Został on wyszczególniony w §10 Porozumienia, jak również stanowił kamień milowy w projekcie, ujęty w załączniku nr 4 do Porozumienia.

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora DRI⁹⁶, Departament Rozwoju Inwestycji przekazał w listopadzie 2022 r. do Biura Dyrektora Generalnego zestawienie planowanych na 2023 r. zakupów MRiT, w którym zostało uwzględnione zamówienie na realizację kampanii informacyjno-promocyjnej Brand. W 2023 r. w wyniku zmiany koncepcji przeprowadzenia kampanii oraz związanego z tym zwiększenia szacowanego kosztu zakupu usługi, DRI zgłosił wniosek o dopisanie do Planu Zamówień Publicznych MRiT postępowania na realizację kampanii informacyjno-promocyjnej Brand.

Ostatecznie powyższe zamówienie zostało ujęte w aktualizacji planu zamówień publicznych dopiero 25 lipca 2023 r., natomiast w dniu 28 lipca 2023 r. Dyrektor DRI zaakceptowała wniosek o wszczęcie postępowania.

Ogłoszenie o zamówieniu zostało przekazane do publikacji w Dzienniku Urzędowym UE w dniu 29 sierpnia 2023 r. i opublikowane w dniu 1 września 2023 r. Termin składania ofert wyznaczono na 14 września 2023 r. do godz. 9:00. Krótszy – od określonego w art. 138 ust. 1 – termin składania ofert Zamawiający uzasadniał pilną potrzebą, tj. koniecznością wywiązania się z obowiązków wynikających z realizacji projektu Brand, którego rozliczenie powinno nastąpić do końca 2023 r.

⁹⁶ Pismo znak: DRI-V.4604.12.1.2024 z dnia 19 marca 2024 r.

Zdaniem NIK przyczyną skrócenia terminu składania ofert przez wykonawców było późne podjęcie przez DRI działań związanych z przygotowaniem i wszczęciem postępowania.

Dyrektor DRI wyjaśnił⁹⁷, że celem kampanii było upowszechnienie informacji o udziale Polski w Światowych Wystawach EXPO oraz upowszechnienie informacji o nowym projekcie BRAND HUB (Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki działanie FENG.02.26), który będzie realizowany od 2024 r. Komunikacja w zakresie realizacji projektu Brand HUB, mogła być prowadzona po zatwierdzeniu przez Instytucję Zarządzającą FENG wniosku o dofinansowanie projektu, które nastąpiło w dniu 28 września 2023 r. Niemniej w I połowie 2023 r. rozpoczęto prace związane z przygotowaniem dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia zamówienia usługi realizacji kampanii.

NIK zwraca uwagę, że obowiązek promocyjny określony w Porozumieniu dotyczył wyłącznie projektu Brand realizowanego ze środków POIR. *W Uzasadnieniu skrócenia terminu postępowania oraz wskazaniu konkretnego terminu realizacji zamówienia* znajdującym się w aktach postępowania MRiT wskazuje, że pilna potrzeba udzielenia zamówienia oraz związane z tym skrócenie terminu składania ofert wynika z konieczności wywiązania się ze zobowiązań wynikających z realizacji projektu „Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand” przy jednoczesnym zachowaniu konkurencyjnego trybu udzielenia zamówienia publicznego.

Z dalszej części ww. dokumentu wynika, że kampania informacyjno-promocyjna była elementem działań promocyjnych realizowanych w ramach projektu, za który odpowiadał MRiT. Z uwagi na fakt, że realizacja projektu Brand dobiegała końca, MRiT poprzez kampanię chciał poinformować odbiorców kampanii o korzyściach, jakie realizacja projektu przyniosła Polsce, polskiej gospodarce i polskim przedsiębiorcom na arenie międzynarodowej, a także umacniać w Polsce świadomość Marki Polskiej Gospodarki. Dodatkowo Zamawiający zamierzał poinformować odbiorców kampanii o kolejnym projekcie przygotowywanym przez Zamawiającego w ramach nowej perspektywy finansowej – Fundusze Europejskie Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027, a także zachęcić przedsiębiorców do uczestnictwa w procesie internacjonalizacji oraz ubiegania się przedsiębiorców z sektora MSP o środki unijne na rozwój działalności eksportowej w kolejnej perspektywie finansowej. Z powyższego jasno wynika, że promocja projektu FENG była dodatkowym, a nie obowiązkowym elementem kampanii.

Należy zauważyć, że Ministerstwo nie wyraziło zgody na wydłużenie terminu składania ofert, w odpowiedzi na wnioski złożone przez dwóch wykonawców w trakcie postępowania. Wykonawcy uzasadniali je koniecznością jak najlepszego spełnienia wymagań postawionych przez Zamawiającego, do czego potrzebny był większy nakład pracy oraz czasu.

Dyrektor DRI poinformował⁹⁸, że Zamawiający nie wyraził zgody na powyższe wnioski, gdyż uznał, że wyznaczony czas na przygotowanie i złożenie ofert był wystarczający, a wykonawca chcący wziąć udział w ww. postępowaniu jako profesjonalny podmiot, którego przedmiotem działalności jest realizacja m.in. działań kampanii promocyjnej nie powinien mieć trudności z prawidłowym przygotowaniem oferty. Zdaniem Zamawiającego wyznaczony czas na złożenie oferty był adekwatny w stosunku do nakładu pracy, którego wymagał. Żaden z Wykonawców nie wniósł w trakcie postępowania wniosku o wyjaśnienie treści SWZ w zakresie merytorycznym, co świadczy o odpowiednim przygotowaniu opisu przedmiotu zamówienia oraz o tym, że przedmiot zamówienia nie budził żadnych wątpliwości potencjalnych Wykonawców. Dyrektor DRI podkreślił

⁹⁷ Pismo znak: IK 2810279 z dnia 25 marca 2024 r.

⁹⁸ Pismo znak: DRI-V.4604.12.3.2024 z dnia 2 kwietnia 2024 r.

ponadto, że ostatecznie wpłynęło w postępowaniu pięć ofert, z których większość otrzymała wysokie oceny w kryterium dotyczącej strategii komunikacji i koncepcji kampanii, a dwie firmy otrzymały maksymalną liczbę punktów. W opinii Zamawiającego stoi to w sprzeczności z twierdzeniem jednego z Wykonawców, iż wysoka jakość wskazanych elementów oferty nie jest możliwa bez wydłużenia czasu na złożenie oferty. Dodatkowo inny z Wykonawców, który wnioskował o wydłużenie składania ofert, argumentując, że nie jest możliwe jej złożenie w wyznaczonym czasie, złożył ofertę w postępowaniu (oferta wykonawców występujących wspólnie).

Odnosząc się do powyższej argumentacji NIK zauważa, że fakt przystąpienia do postępowania w konsorcjum w roli partnera świadczyć może również o braku możliwości przygotowania kampanii promocyjnej wyłącznie przez jednego wykonawcę przy tak narzuconym przez Zamawiającego reżimie czasowym.

Skrócony został również termin realizacji zamówienia. Zgodnie z zatwierdzonym wzorem umowy stanowiącej załącznik do wniosku o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, umowa miała być wykonana w ciągu 10 tygodni, natomiast w umowie podpisanej z wykonawcą okres ten został skrócony do 8 tygodni.

Ponadto, umowa miała być realizowana w dwóch etapach, a rozliczenie miało nastąpić na podstawie protokołu odbioru każdego z nich. W aktach sprawy znajduje się jeden protokół dotyczący całości wykonanych prac oraz jedna faktura.

Dyrektor DRI wyjaśnił, że Umowa nr II/507/P/50005/4307/23/DHM zawarta w dniu 18 października 2023 r. pomiędzy MRiT a Fabryką Marketingu Sp. z o.o. została rozliczona w dwóch etapach jednocześnie, ze względu na skrócenie terminu realizacji zamówienia. Z uwagi na późne podpisanie umowy, i w rezultacie konieczność realizacji kampanii przez wykonawcę w krótszym czasie, działania zaplanowane do realizacji w ramach umowy w dwóch etapach musiały być realizowane równoległe, aby móc zakończyć kampanię w terminie pozwalającym na wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na realizację kampanii do końca 2023 r. Wystawienie jednej faktury łącznie za dwa etapy realizacji kampanii było możliwe pod warunkiem zawarcia w protokole informacji o odbiorze dwóch etapów, co zostało zastosowane w tym przypadku.

W ocenie NIK postępowanie związane z udzieleniem zamówienia w powyższym zakresie zostało przeprowadzone nierzetelnie, tj. z opóźnieniem powodującym konieczność skrócenia terminu składania ofert przez wykonawców, wskutek czego część z nich nie miała możliwości należytego przygotowania ofert w celu przystąpienia do postępowania.

(akta kontroli str. 1024-1027)

7. W MRiT w 2023 r. i I kwartale 2024 r. nie opublikowano w BIP niezwłocznie wyników sześciu kontroli planowanych przeprowadzonych przez Departament Kontroli i Audytu Ministerstwa. Obowiązek udostępniania wyników kontroli nakłada na Ministra art. 6 ust.1 pkt 4 lit. a w związku z art. 8 ust. 3 u.d.p. M.in. nie opublikowano wyników kontroli z: 8 lutego, 8 maja i 2 października 2023 r. (jednostki podlegające kontroli Ministra), z 23 listopada 2023 r. (beneficjent dotacji celowej, kontrola planowa z 2022 r.) i z 24 stycznia 2024 r. (dysponenci III stopnia). Za aktualne publikowanie informacji o wynikach kontroli odpowiedzialna była Dyrektor⁹⁹ Departamentu Kontroli i Audytu¹⁰⁰ MRiT. Do

⁹⁹ Zgodnie z § 9 ust. 1 zarządzenia Nr 32 Dyrektora Generalnego MRiT z 15 grudnia 2022 r. w sprawie prowadzenia strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rozwoju i Technologii (niepublikowane), Dyrektor komórki organizacyjnej nadzoruje przygotowanie informacji przeznaczonych do zamieszczenia na stronie BIP m.in. sprawuje nadzór nad zgodnością publikowanych informacji z aktualnym stanem faktycznym i prawnym w działach, które nadzoruje.

¹⁰⁰ Dalej: DKT.

końca I kwartału 2024 r. nie przekazała ona wyników kontroli w celu ich publikacji w BIP. Dyrektor¹⁰¹ DKT wyjaśniła, że w związku z tym w I kw. 2024 r. przygotowano dokumenty do publikacji i zostaną one w najbliższych dniach opublikowane. Wyjaśniła również, że o przedłużającym się terminie publikacji zdecydowała potrzeba ochrony tajemnicy przedsiębiorcy (trzy kontrole) na podstawie art. 5 ust. 2 udip oraz otrzymanie informacji o realizacji zaleceń pokontrolnych w listopadzie 2023 r. i do końca lutego 2024 r. W ocenie NIK pomimo braku terminów przekazania wyników kontroli do publikacji w BIP zasadą powinna być niezwłoczność publikacji po uzyskaniu informacji o realizacji zaleceń. Zasada ta była stosowana w MRiT w 2022 r.¹⁰² Zdaniem NIK przywołany w wyjaśnieniach Dyrektora DKT przepis art. 5 ust. 2 udip jest podstawą do wyłączenia z publikacji w BIP fragmentów wyników kontroli, a nie podstawą do rezygnacji z publikacji wyników kontroli w BIP. Również informacja o realizacji zaleceń pokontrolnych, stanowiąca odrębny dokument, może być opublikowana już obok wcześniej zamieszczonego dokumentu (wystąpienie pokontrolne, protokół). Oczekiwanie na otrzymanie informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych nie powinno być powodem do zwlekania z publikacją całości dokumentacji. Zaznaczyć należy, że niezwłocznie publikowano w BIP Ministerstwa wyniki kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w MRiT.

(akta kontroli str. 11-27, 421, pliki 001-025, 486-493, 499-504 pliki: 163-170, 180-183)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

Wydatki BSE w części 20 – Gospodarka zaplanowano w wysokości 50 363,0 tys. zł, z czego zrealizowano wydatki w kwocie 39 942,1 tys. zł (79,3% planu). Z rezerw celowych zwiększono budżet środków europejskich trzema decyzjami na kwotę 1631,2 tys. zł. Minister Rozwoju i Technologii w zakresie budżetu środków europejskich części 20 – Gospodarka dokonał blokady do dnia 31 grudnia 2023 r. środków w wysokości 6229,8 tys. zł. Wykonanie w wysokości 39 942,1 tys. zł w odniesieniu do planu pomniejszonego o dokonane blokady (44 133,2 tys. zł) stanowiło 90,5% planu.

Wydatki budżetu środków europejskich zostały poniesione na wdrażanie projektów realizowanych w ramach:

- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020,
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020.

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektor DBF¹⁰³ niższe od planowanego wykonanie budżetu środków europejskich w 2023 r. wynikało z niższego wykonania wydatków w ramach projektów realizowanych ze środków POIR oraz POPC.

W projekcie *Promocja polskiej gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand* nie została wydatkowana przez PARP część środków w ramach umowy na realizację dużych przedsięwzięć promocyjnych ze względu na niższe niż pierwotnie szacowano koszty wykonania raportu branżowego, realizacji kampanii promocyjno-informacyjnej dla projektu Brand w Internecie oraz badania ewaluacyjnego ex-post projektu. Nie zrealizowano w pełnej wysokości wydatków w projektach *Monitoring Krajowej Inteligentnej Specjalizacji KIS* (wykonanie zadań związanych z procesem priorytetyzacji KIS oraz zamówieniem na

¹⁰¹ Pismo z 5 kwietnia 2024 r. nr DKT-IV.0810.2.2024.

¹⁰² Ustalenia kontroli P/22/003 - Udostępnianie informacji publicznej przez jednostki administracji rządowej przeprowadzonej w MRiT. Wyniki dostępne na stronie BIP MRiT <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/udostepnianie-informacji-publicznej-przez-jednostki-administracji-rzadowej>, dostęp w dniu 9 kwietnia 2024 r.

¹⁰³ Pismo znak DBF-I.0810.20.2024 z 25 marca 2024 r.

zmianę funkcjonalności narzędzia Smart Radar przesunięto na 2024 r.) oraz *Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów Inno_Lab* (niższe koszty realizacji pilotaży).

PARP nie zgłosił zapotrzebowania na wypłatę zaliczki, zarówno w projekcie KIS, jak i Inno_Lab, w wyniku czego podpisano aneksy do porozumień o dofinansowanie zmniejszające wartości obydwu projektów.

Niższe niż zakładano wydatki w kategorii szkolenia i delegacje w projektach spowodowane były priorytetyzacją zadań projektowych w związku ze zbliżającym się terminem zakończenia projektu, co skutkowało brakiem możliwości udziału we wszystkich zakładanych szkoleniach. Ponadto oszczędności związane były z niższym niż zakładano kosztem udziału pracowników w szkoleniach, konferencjach, spotkaniach w trybie on-line (niższe ceny szkoleń i brak kosztów okołoszkoleniowych – koszty delegacji).

Niższe niż zakładano wydatki w projektach realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa spowodowane były m.in. niższym zaangażowaniem etatowym na rzecz projektów *TRACKER 2.0* i *Katalogi Administracji Publicznej* oraz niższym od planowanego poziomem wypłaconych wynagrodzeń w projekcie „*e-Doręczenia usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego w Polsce*”.

W roku 2023 Minister Rozwoju i Technologii dokonywał przesunięć środków pomiędzy paragrafami w ramach poszczególnych rozdziałów zgodnie z wnioskami o zmianę planu przygotowywanymi przez departamenty merytoryczne realizujące poszczególne projekty. Zmiany te miały na celu optymalne wykorzystanie posiadanych środków finansowych zabezpieczonych w budżecie.

Analizie poddano jeden wybrany losowo wydatek majątkowy dysponenta III, który został sfinansowany z BŚE w kwocie 2 259,3 tys. zł (5,7% wydatków BŚE). Dotyczył on realizacji zadania *Budowa i wdrożenia systemu* w ramach projektu Export Intelligence, finansowanego z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa działanie 2.2 „Cyfryzacja procesów back-office w administracji rządowej”.

NIK nie zgłasza uwag w zakresie realizacji ww. wydatku.

(akta kontroli str. 959-962, 998-999, 1017-1020, 1220 pliki 001-009)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2023 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. Zrealizowane wydatki zapewniły wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, wsparcie inwestycji i promocję gospodarki polskiej za granicą oraz sfinansowanie kosztów funkcjonowania Ministerstwa. Poniesione wydatki były celowe i służyły realizacji zadań jednostki. Stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na ich istotność, nie wpłynęły na całościową ocenę funkcjonowania jednostki w tym obszarze.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

3.1 Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta części 20 – Gospodarka i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),

- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 20 – Gospodarka na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent pierwszego i trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 873-878, 912 pliki: 43-137, 929-993)

NIK zwraca uwagę na dwa przypadki przekazania środków pomiędzy rachunkami bankowymi wydatków: części 20 – Gospodarka i części 18 – Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo. Przekazanie środków pomiędzy częściami nie wpłynęło na rzetelność sprawozdań jednostkowych i łącznych z planu wydatków budżetu państwa (Rb-28).

W dniu 24 lutego 2023 r. na podstawie noty księgowej przekazano środki z rachunku bankowego części 18 na rachunek bankowy części 20 w wysokości 126,22 zł. Przekazanie środków było następstwem uprzedniego omyłkowego ujęcia i wykonania w części 20 płatności za fakturę zakupu czasopism, która merytorycznie była przypisana do części 18.

W dniu 5 lipca 2023 r. notą księgową wewnętrzną przekazano kwotę 200 tys. zł z rachunku bankowego części 20 na rachunek bankowy części 18. Przekazanie środków pomiędzy rachunkami bankowymi wynikało z niedoszacowania w MRiT środków potrzebnych na terminowe opłacenie w lipcu 2023 r. składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych¹⁰⁴ z wydatków części 18. Termin płatności deklaracji rozliczenia ZUS DRA, sporządzanej jako jedna wspólna deklaracja dla MRiT, przypadał na dzień 5 lipca 2023 r. Niedoszacowanie środków odnotowano w MRiT w dniu dokonywania płatności wynikających z deklaracji. Z uwagi na powyższe Zastępca Dyrektora DBF podjęła decyzję o zamówieniu dodatkowych środków w kwocie 200 tys. zł dla części 18 i przekazaniu środków pomiędzy częściami. W dniu 7 lipca 2023 r., niezwłocznie po uzyskaniu środków z MF kwota 200 tys. zł została zwrócona z rachunku bankowego części 18 na rachunek części 20.

Niewykonanie płatności składek ZUS w wyznaczonym terminie skutkowałoby powstaniem zobowiązania wymagalnego, co stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych, i obowiązkiem zapłaty odsetek w wysokości 153 zł.

(akta kontroli str. 381-413)

Zastępca Dyrektora¹⁰⁵ DBF wyjaśniła, iż dwa incydentalne przypadki przekazania środków pomiędzy rachunkami bankowymi części 18 i 20 nie miały związku z niezachowaniem mechanizmów kontroli zarządczej. Jak wyjaśniła Zastępca

¹⁰⁴ Dalej: ZUS.

¹⁰⁵ Pismo z dnia 20 marca 2024 r. nr DBF-I.0810.15.2024.

Dyrektora DBF był to błąd ludzki, który w bieżącym natłoku spraw nie został przez pracowników zweryfikowany. Zastępca Dyrektora DBF wyjaśniła, że bezpośredni przełożony weryfikuje składane przez pracownika zapotrzebowanie i dopiero po weryfikacji jest ono przedkładane do właściwego wydziału, który odpowiada za zamówienie środków.

Zdaniem NIK ponowna weryfikacja przez bezpośredniego przełożonego przed zamówieniem środków w MF jest trafnie wprowadzonym mechanizmem kontroli dotyczącej operacji finansowych. Mechanizm ten wynika wprost z § 10 ust. 2 pkt 5 komunikatu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działów administracji rządowej – budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo i gospodarka¹⁰⁶. Zgodnie z przywołanym zapisem, w MRiT powinny być stosowane mechanizmy kontroli dotyczące operacji finansowych i gospodarczych, zapewniające m.in. weryfikację operacji finansowych i gospodarczych przed i po realizacji.

(akta kontroli str. 459-461)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, zostały terminowo i prawidłowo sporządzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość ich sporządzenia.

OBSZAR

4. Wykonanie planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji

4.1. Wykonanie planu przychodów

Opis stanu
faktycznego

Przychody FRPKE zaplanowano w ustawie budżetowej na rok 2023 w kwocie 6 546 481 tys. zł. W trakcie roku zwiększono prognozowane przychody o kwotę 577 863 tys. zł m.in. z tytułu wpływów z tytułu handlu uprawnieniami do emisji o 168 170 tys. zł i odsetek o 409 239 tys. zł.

Przychody FRPKE na 2023 r. po zmianach zaplanowano w kwocie 7 124 344 tys. zł: W planie po zmianach zaplanowano przychody ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji w kwocie 6 708 890 tys. zł, odsetki od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym w kwocie 415 000 tys. zł, zwroty rekompensat z tytułu pośrednich kosztów emisji w kwocie 454 tys. zł. Przychody ze sprzedaży uprawnień do emisji MRiT planowało w oparciu o prognozy przekazane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, uaktualnione w połowie 2023 r.

W 2023 r. zrealizowano przychody w kwocie 6 571 290,5 tys. zł (92,2% planu). Zrealizowane przychody były wyższe o 41% od przychodów wykonanych w 2022 r. w kwocie 4 658 853,9 tys. zł.

O niższym niż planowano wykonaniu przychodów w 2023 r. zdecydowały przyczyny niezależne od dysponenta FRKPE wynikające z niższych niż zakładano wpływów ze sprzedaży uprawnień do emisji. Przychody z tego tytułu wyniosły 6 101 755,6 tys. zł (91% planu). Przychody ze zwrotu rekompensat zrealizowano w planowanej wysokości. Przychody z tytułu odsetek zrealizowano w kwocie 469 080,9 tys. zł (113% planu).

Badaniem objęto przychody w kwocie 469,9 tys. zł (kwota zwrotu 454 tys. zł, z odsetkami 15,9 tys. zł) z tytułu zwrotu rekompensaty wypłaconej przedsiębiorcy w 2022 r. za rok 2021. W 2023 r. przedsiębiorca poinformował Prezesa Urzędu

¹⁰⁶ Dz. Urz. Min. Roz. i Tech. poz. 52.

Regulacji Energetyki¹⁰⁷, że we wniosku podał nieprawidłowe dane. Doprowadziło do wydania w 2022 r. decyzji przyznającej rekompensatę wyższą niż należna. W decyzji z 15 maja 2023 r. Prezes URE określił kwotę zwrotu rekompensaty wraz z odsetkami, którą przedsiębiorca zwrócił w całości.

Prawidłowo ewidencjonowano zaległe należności Funduszu powstałe w 2023 r. (na koniec 2022 r. nie było należności), które objęto badaniem. Zaległości wyniosły 10 121 tys. zł, w tym należność główna 9 474,7 tys. zł i odsetki 646,3 tys. zł. Zaległości powstały z tytułu przekazania czterem przedsiębiorcom nienależnej pomocy publicznej w programie *Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.* Pomoc została uznana za nienależną, bowiem przedsiębiorcy już po jej wypłacie nie złożyli obowiązkowego formularza rozliczeniowego wraz z załącznikami do dnia 31 marca 2023 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹⁰⁸ wykonujący zadania operatora programu na podstawie umowy zawartej z Ministrem¹⁰⁹ podejmuje działania w celu zwrotu na rachunek Funduszu wypłaconej pomocy wraz z odsetkami. (akta kontroli str. 89-92, 185-224, , 375-376, 353-355, 437-441, 445-446, 929-937, 499-504 pliki: 35-38, 131-137, 187-216)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.2. Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na 2023 r. zaplanowano koszty realizacji zadań Funduszu w układzie memoriałowym w kwocie 2 648 341 tys. zł w całości z przeznaczeniem na wypłatę rekompensat z tytułu pośrednich kosztów emisji. Planowane koszty zwiększono o kwotę 7 258 526 tys. zł do kwoty 9 906 867 tys. zł w związku z nowymi zadaniami, na które mogą być przeznaczone środki finansowe Funduszu. Nowe zadania w latach 2022-2023 wprowadzono do art. 23 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych¹¹⁰.

Ustawa z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022-2024¹¹¹ wprowadziła zadanie finansowania ze środków Funduszu pomocy publicznej dla sektorów energochłonnych związanej z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej. Projekt ustawy przygotowano w MRiT. Na wniosek Ministra planowane koszty Funduszu zwiększono o kwotę 6 890 000 tys. zł z przeznaczeniem na:

- 1) dwa programy pomocy dla sektorów energochłonnych związane z wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r. i 2023 r.¹¹²,
- 2) wynagrodzenie NFOŚiGW, operatora programów odpowiedzialnego m.in. za ocenę wniosków i zawieranie umów z przedsiębiorcami.

Zgodnie z art. 23 i 29 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw¹¹³ koszty Funduszu na wniosek Ministra zwiększono o kwotę 368 526 tys. zł. Koszty zgodnie z dyspozycją ustawową wykonano w 100% na zadania:

¹⁰⁷ Dalej: URE.

¹⁰⁸ Dalej: NFOŚiGW.

¹⁰⁹ Zgodnie z § 9 ust. 4 umowy z 28 lutego 2023 r. Minister upoważnił operatora programu do prowadzenia, w jego imieniu, działań zmierzających do egzekucji środków przyznanych w ramach udzielonej pomocy.

¹¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1393 ze zm.

¹¹¹ Dz. U. poz. 2088.

¹¹² Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r.

¹¹³ Dz. U. poz. 556. Dalej: ustawa o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw.

- 1) przekazania środków w kwocie 366 000 tys. zł na rachunek Funduszu Przeciwdziałania COVID-19¹¹⁴ na wypłatę i obsługę rekompensat dotyczących paliw gazowych,
- 2) przekazania środków w kwocie 2526 tys. zł na rachunek ZUS z przeznaczeniem na koszty obsługi przez ZUS wypłaty rekompensat.

NIK przyjmuje do wiadomości wyjaśnienie Dyrektor¹¹⁵ DBF, że stan Funduszu na początek roku (kwota 5 741 567 tys. zł) pozwalał na sfinansowanie zadania pomocy dla sektorów energochłonnych planowanego początkowo w kwocie 5 079 416 tys. zł. Z uwagi na powyższe, jak wyjaśniła Dyrektor DBF, nie było konieczne zwiększenie przychodów, jak również nie było takiej możliwości ponieważ nie przewidziano na to zadanie dodatkowych przychodów.

Koszty Funduszu wykonano w kwocie 6 662 001,1 tys. zł, tj. 67,2% planu po zmianach. Koszty poniesiono głównie na: wypłaty rekompensat z tytułu pośrednich kosztów emisji w kwocie 1 746 312,7 tys. zł, dwa programy pomocy dla sektorów energochłonnych związane z wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r. oraz 2023 r. w kwocie 4 544 387,2 tys. zł, wynagrodzenie NFOŚiGW w kwocie 2775,2 tys. zł. Niższe wykonanie kosztów finansowania wskazanych zadań wynikało głównie z mniejszego niż szacowano w MRIT zainteresowania przedsiębiorców wypłatami wsparcia z Funduszu.

Wprowadzenie do planu kosztów nowych zadań spowodowało, że koszty Funduszu w 2023 r. były wyższe o 5 876 658,1 tys. zł niż koszty w 2022 r. wykonane w kwocie 785 342,9 tys. zł w całości na wypłatę rekompensat pośrednich kosztów emisji. W 2023 r. koszty wypłaty rekompensat pośrednich kosztów emisji były wyższe o 122,4% niż w 2022 r., pozostałe koszty Funduszu nie były ujęte w planie 2022 r.

Szczegółowym badaniem objęto wybrane losowo dowody księgowe będące podstawą ujęcia 44 zapisów w księgach rachunkowych kosztów realizacji zadań: wypłaty pomocy publicznej w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej i gazu ziemnego w 2022 r. oraz 2023 r., wpłaty na Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i wypłaty rekompensat. Objęte badaniem koszty w kwocie 2 791 095,8 tys. zł, wykonane legalnie i celowo, stanowiły 41,9% kosztów Funduszu według sprawozdania Rb-40.

Zobowiązanie Funduszu w kwocie 186,7 tys. zł dotyczyło niewykonanej w dniu 28 grudnia 2023 r. wypłaty pomocy przyznanej przedsiębiorcy w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej i gazu ziemnego w 2023 r. Wypłaty nie zrealizowano, ponieważ przedsiębiorca do umowy z NFOŚiGW podał nieaktualny numer rachunku bankowego. Nowy numer rachunku wprowadzono do umowy w lutym 2024 r.

(akta kontroli str. 68-88, 137-177, 338-339, 344-347, 377-380, 427-428, 438-439, 447-450, 477-478, 929-937, 499-504 pliki: 185 -231)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.3. Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan środków pieniężnych Funduszu na koniec 2023 r. wyniósł 5 377 832,4 tys. zł (181,7% planu po zmianach). Przychody z tytułu odsetek od środków na rachunku bankowym (od środków przekazanych w zarządzanie terminowe w 2022 r. i zarządzanie overnight w 2023 r.) wyniosły 468 283,2 tys. zł.

¹¹⁴ Środki zgodnie z art. 3a ust. 29 i art. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. z 2024 r. poz. 303) przeznaczono na wpłatę na Fundusz COVID-19 z przeznaczeniem na wypłatę i obsługę rekompensat.

¹¹⁵ Pismo z dnia 25 marca 2024 r. nr DBF-I.0810.19.2024.

Realizując dyspozycję art. 23 ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw, tak jak to opisano powyżej przy zmianie planie kosztów, na rachunek bankowy Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 z FPPKE przekazano środki w kwocie 366 000 tys. zł.

W MRiT nie wprowadzono procedur zarządzania płynnością Funduszu. Dyrektor¹¹⁶ DBF wyjaśniła, że dla FRPKE prowadzone było zarządzanie płynnością finansową poprzez bieżące monitorowanie stanu rachunku z równoczesnym analizowaniem możliwych terminów regulowania zobowiązań. Na podstawie tych danych, jak wyjaśniła Dyrektor DBF, określano okres na jakie możliwe było ulokowanie środków.

W 2023 r. wolne środki nie wykorzystane w danym dniu na finansowanie zadań Funduszu przekazywano Ministrowi Finansów w zarządzanie overnight. W 2023 r. średnia z 12 miesięcy kwota środków przekazanych w zarządzanie overnight wynosiła 5 309 961 tys. zł. Nie przekazywano środków w zarządzanie terminowe. Przekazanie wolnych środków w zarządzanie overnight, według analiz DBF, zwiększało przychody z tytułu odsetek. W 2023 r. oprocentowanie overnight było bowiem wyższe niż oprocentowanie lokat terminowych oferowane przez Ministra Finansów.

Z punktu widzenia maksymalizacji przychodów w 2023 r. trafne było utrzymywanie wysokiego salda Funduszu i przekazywanie wolnych środków w zarządzanie overnight. NIK zwraca uwagę, że tylko przekazywanie wolnych środków Funduszu w zarządzanie terminowe umożliwia Ministrowi Finansów prawidłowe zarządzanie długiem publicznym Skarbu Państwa, o którym mowa w art. 78d upf. Zadania Funduszu nie wymagają codziennego lub cyklicznego (co tydzień, co miesiąc) przekazywania wypłat przedsiębiorcom. Zgodnie z ustawą o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych wypłata rekompensat następuje jednorazowo w listopadzie każdego roku. Umowy zawarte z NFOŚiGW zakładają wypłaty pomocy dla sektorów energochłonnych w terminie 10 i 14 dni od zawarcia umów, których listę operator przekazuje do MRiT. Terminy planowanych wypłat umożliwiają więc przekazywanie środków w krótkoterminowe i długoterminowe zarządzanie Ministrowi Finansów, co zdaniem NIK na równi z maksymalizacją przychodów powinno być brane pod uwagę przez dysponenta w procesie lokowania wolnych środków Funduszu.

(akta kontroli str. 423-430, 439-440, 477-478, 929-937, 499-504 pliki: 158-162)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Opis stanu
faktycznego

4.4. Realizacja zadań

W planie finansowym Funduszu zgodnym w ustawą budżetową na 2023 r. przewidziano jedno zadanie mające na celu wsparcie przedsiębiorstw energochłonnych poprzez wypłatę rekompensat z tytułu pośrednich kosztów emisji.

Na realizację zadania 6.1 Wsparcie konkurencyjności innowacyjności gospodarki, podzadania 6.1.1 Tworzenie warunków dla funkcjonowania przedsiębiorstw, działania 6.1.1.2 Realizacja działań ułatwiających rozwój przedsiębiorstw w MSP zaplanowano kwotę 2 648 341 tys. zł.

W trakcie roku wydatki FRPKE planowane na realizację zadania, podzadania i działania z ustawy budżetowej zwiększono do kwoty 9 906 867 tys. zł. Planowane wydatki budżetu zadaniowego, tak jak i koszty FRPKE, były przeznaczone na przekazanie wpłaty na rachunek Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz ZUS z przeznaczeniem na wypłatę i obsługę rekompensat dotyczących paliw gazowych. Wydatki planowano również na dwa programy pomocy dla sektorów energochłonnych

¹¹⁶ Pismo z 15 marca 2024 r. nr DBF-II.0810.1.2024.

związane ze wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r. oraz 2023 r., jak również wynagrodzenie NFOŚiGW.

Wydatki na realizację zadania 6.1 wyniosły 6 671 288,8 tys. zł, tj. 67,3% planu po zmianach. Miernikiem wykonania zadania, podzadania i działania według ustawy budżetowej i w planie po zmianach była *Liczba pozytywnych decyzji o przyznaniu rekompensat*. Wartość miernika wykonano w 98%. Wydano 95 pozytywnych decyzji, w planie według ustawy budżetowej i po zmianach, planowano 97 pozytywnych decyzji.

NIK zwraca uwagę na nieadekwatność miernika wykonania zadania, podzadania i działania do zadań Funduszu po zmianach i planu wydatków po zmianach. Miernik wykonania zadań *Liczba pozytywnych decyzji o przyznaniu rekompensat* był adekwatny do oceny wydatków wypłaty rekompensat pośrednich kosztów emisji wykonanych w kwocie 1 746 312,7 tys. zł i efektów rzeczowych wypłaty rekompensat. Nie był adekwatny do oceny efektów rzeczowych wprowadzonych w trakcie roku wydatków na zadania pomocy publicznej dla sektorów energochłonnych oraz przekazania wpłat do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i ZUS, dla których nie przewidziano mierników w budżecie zadaniowym.

W wykonaniu budżetu zadaniowego na realizację zadania 6.1 *Wsparcie konkurencyjności innowacyjności gospodarki* oraz ww. podzadania i działania FRPKE wykazano kwotę 368 526 tys. zł. Kwotę tę dysponent FRPKE, wykonując zadanie dokonania wpłaty, przekazał na rachunki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i ZUS. NIK zwraca jednak uwagę, że środki FRPKE przekazane na rachunek Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 nie realizowały zadań tego funduszu i pozostawały w wyłącznej dyspozycji Prezesa Rady Ministrów, który nimi rozporządzał. Tak więc kwota 366 000 tys. zł została wykazana, jako kwota przeznaczona na wykonanie FRPKE (przekazanie środków finansowych) i Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (wypłata rekompensat). Wydatki ZUS zrealizowane z przekazanej wpłaty FRPKE również pozostawały poza zadaniami Funduszu i kompetencją Ministra.

Efekty rzeczowe dwóch programów pomocy dla sektorów energochłonnych będą ostatecznie oszacowane w 2024 r. W ramach pierwszego programu¹¹⁷, zgodnie z danymi NFOŚiGW, z Funduszu udzielono pomocy publicznej 195 podmiotom. Ilość energii elektrycznej, której zakup został dofinansowany w programie wyniosła 12,5 TWh, a ilość gazu ziemnego 28 TWh. W ramach drugiego programu¹¹⁸ dotyczącego 2023 r. (trwa ocena wniosków złożonych w drugim naborze – za drugie półrocze 2023 r.) pomoc otrzymało 306 przedsiębiorców. Zgłosili oni jako podstawę obliczenia kosztów kwalifikowanych 10,85 TWh energii elektrycznej i równowartość 7,8 TWh gazu ziemnego.

Ze względu na charakter realizowanych zadań Funduszu, w tym wprowadzonych na okres do końca 2024 r., oraz szczegółowe ujęcie zadań w planie finansowym FRPKE nie opracowywano szczegółowych planów rzeczowo-finansowych.

(akta kontroli str. 114, 126-356, 373-374, 426-427, 434, 440, 929-937, 499-504 pliki: 185-186)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji.

¹¹⁷ Szacunkowe efekty rzeczowe wydatków FRPKE na pomoc publiczną w programie dotyczącym 2022 r. Minister zaprezentował w ocenie skutków regulacji z dnia 2 sierpnia 2023 r. przekazanej Radzie Ministrów wraz z programem dotyczącym 2023 r.

¹¹⁸ Pismo z 21 marca 2024 r. nr DIP-VIII.0810.2.2024.

Dysponent terminowo realizował zadania wsparcia przedsiębiorców, którym przekazano rekompensaty z tytułu pośrednich uprawnień do emisji i pomocy publicznej dla sektorów energochłonnych. Środki Funduszu niewykorzystane na wypłatę wsparcia i pomocy dla przedsiębiorców lokowano zapewniając przychody FRPKE.

OBSZAR

5. Sprawozdawczość Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji

5.1. Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji:

- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2023 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 115-136, 929-937)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

OBSZAR

V. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski:

1. Wzmocnienie koordynacji i nadzoru z poziomu Biura Dyrektora Generalnego nad zadaniami inwestycyjnymi realizowanymi przez Biuro Informatyki w celu minimalizacji ryzyka naruszenia dostępności i ciągłości działania kluczowych systemów i danych w nich przetwarzanych.
2. Uwzględnianie, przy analizie uruchamiania w drugim półroczu rezerw celowych lub przekazywania dotacji przeznaczonych na finansowanie zadań obejmujących realizację zamówień publicznych z zastosowaniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, terminów wynikających z procedury tych zamówień, w celu ustalenia możliwości wykorzystania środków finansowych do końca roku budżetowego.
3. Wzmocnienie działań edukacyjnych kierowanych do pracowników MRiT w zakresie obowiązujących procedur obiegu i kontroli dokumentów, w szczególności dla procesów zakupów i zawierania umów.

4. Niezwłoczne publikowanie wyników kontroli przeprowadzonych przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii w celu wykonania obowiązku wynikającego z art. 8 ust. 3 ustawy o dostępie do informacji publicznej.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹¹⁹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 22 kwietnia 2024 r.

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

/-/ Michał Jędrzejczyk

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora
Maciej Maciejewski

/podpisano elektronicznie/

---

¹¹⁹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.